

Departement Social Work
Afstudeerrichting Maatschappelijk Werk

STUDENT ZIJN, DE BESTE TIJD VAN JE LEVEN?
Welzijn van internationale studenten aan Universiteit Hasselt

Door Michelle Bervoets

**Eindwerk aangeboden tot het bekomen
van het diploma bachelor sociaal werk
(maatschappelijk assistent)**

Hasselt

Academiejaar 2014- 2015

Departement Social Work
Afstudeerrichting Maatschappelijk Werk

STUDENT ZIJN, DE BESTE TIJD VAN JE LEVEN?
Welzijn van internationale studenten aan Universiteit Hasselt

Door Michelle Bervoets

**Eindwerk aangeboden tot het bekomen
van het diploma bachelor sociaal werk
(maatschappelijk assistent)**

Hasselt

Academiejaar 2014- 2015

Woord vooraf

Een eindwerk, meer specifiek mijn eindwerk, zou de kers op de taart van mijn opleiding moeten worden. Een afsluiter om U tegen te zeggen en de handtekening die ik achterlaat als student van PXL Hogeschool.

Het is het laatste wat ik doe alvorens ik afstudeer. Net om die reden is het voor mij belangrijk dat dit iets is waar ik trots op kan zijn, iets wat ik bereikt heb als student, een bewijs dat ik maatschappelijk assistent kan en mag worden. Ik weet van mezelf dat ik eerder op mijn buikgevoel afga, en moeite heb met theoretische teksten te schrijven en te onderbouwen. Toch laat ik dit geen excuses zijn, maar zie ik het als uitdaging dat ik ook dit tot een goed einde kan brengen.

Ik heb dit eindwerk niet alleen gemaakt, maar heb steun en hulp van vele anderen gekregen. De belangrijkste persoon in het maken van mijn eindwerk was Liesbeth Oeyen, mijn stagementor bij de Dienst Internationalisering van de Universiteit Hasselt. Bij haar kon ik terecht om te discussiëren over de mogelijkheden van mijn eindwerk en het afwegen van mijn woorden. Ze heeft mijn teksten telkens opnieuw gelezen en aanbevelingen gedaan, die uitermate handig geweest zijn. Naast Liesbeth hebben ook andere collega's van de dienst me telkens bijgestaan en nieuwe mogelijke invalshoeken getoond om mijn eindwerk completer te maken.

Ik zou Jutta Verstraeten, mijn eindwerkbegeleider, willen bedanken voor alle steun. Met haar hulp heb ik het thema van mijn eindwerk kunnen afbakenen tot een onderzoekbaar gegeven. Haar vele feedback heeft ertoe geleid dat dit onderzoek een professioneel product is geworden.

Ten slotte zou ik de studenten van de Universiteit Hasselt willen bedanken die deel hebben genomen aan het onderzoek en hebben aangegeven waar de noden van studenten schuilen. Zij hebben me met raad en daad bijgestaan en gezorgd dat de brochure – die het resultaat van het eindwerk is – bruikbaar en nuttig is.

Michelle Bervoets

Januari 2015

Inhoudsopgave

Algemene inleiding	6
Deel 1: Situering Dienst Internationalisering van Universiteit Hasselt	7
1 Korte situering UHasselt	7
1.1 Pijlers Universiteit Hasselt	8
2 Dienst Internationalisering	8
2.1 Internationaliseringsbeleid Universiteit Hasselt	8
2.1.1 Internationaliseringsbeleid en strategische doelstellingen	9
3 (Uitwisselings)programma's en beurzen voor buitenlandse studenten.....	10
3.1 Uitwisselingsstudenten	10
3.2 Degree seeking students	12
4 Algemene dienstverlening Universiteit Hasselt voor inkomende studenten	13
4.1 Studentenvoorzieningen	13
4.2 International Council	13
DEEL 2: Literatuurstudie	15
1 Internationalisering in het hoger onderwijs.....	15
1.1 Het beleidskader	15
1.1.1 Europees niveau	15
1.1.2 Vlaams niveau.....	18
1.2 Conclusie	20
2 Het belang van mobiliteit	21
2.1 De voordelen van mobiliteit.....	21
2.1.1 Sociaal-culturele voordelen en persoonlijke verrijking.....	21
2.1.2 Economische voordelen	22
2.1.3 Een vergrote talenkennis.....	23
2.1.4 Educatieve en intellectuele voordelen	23
2.1.5 Internationalisation@home	24
2.2 Aandachtspunten van internationalisering.....	24
2.2.1 Financieel.....	24
2.2.2 Psychologisch	26
3 Conclusie	28
Deel 3: Praktijk	29

1. Verantwoording onderzoeksopzet	29
1.1 Beschrijvend onderzoek.....	29
1.1.1 Wat is een focusgroep.....	29
1.1.2 Voordelen focusgroep	30
1.1.3 Nadelen focusgroep	30
1.1.4 Besluit keuze focusgroep	31
1.2 Productontwikkeling	31
2. Beschrijvend onderzoek	31
2.1 De middelen van UHasselt.....	31
2.1.1 Dienst Studentenvoorzieningen.....	31
2.1.2 Welcome Guide.....	31
2.1.3 Website	32
2.1.4 Het oriëntatieprogramma.....	32
2.1.5 De International Council	32
2.1.6 Het International Platform.....	32
2.1.7 De Christelijke Campus Gemeenschap	33
2.2 Noden van internationale studenten.....	33
2.2.1 Algemene resultaten enquête.....	33
2.2.2 Overleg International Council	34
2.3 Onderzoek focusgroep.....	35
2.3.1 Bijeenkomsten.....	35
2.3.2 Eerste overleg	35
3. Vergelijking met theorie	36
3.1. Financieel	36
3.2 Psychologisch.....	37
3.3 Besluit onderzoeksvraag.....	37
4. Conclusie beschrijvend onderzoek	38
4.1 Ondersteuning	38
4.2 Sociale activiteiten	39
4.3 Meer internationalisering.....	39
4.4 Informatie.....	39
5. Productontwikkeling	40
5.1 Tweede overleg	40
5.2 Conclusie productontwikkeling.....	41
6. Aanbevelingen aan UHasselt	41
Deel 4: Kritische kijk.....	43

1. Inleiding.....	43
1.1 Een kritische blik op het onderzoeksthema	43
1.2 UHasselt en maatschappelijk werk	43
1.3 Actuele tendensen	44
1.4 Reflectie onderzoek	44
1.5 Gevolgen onderzoek.....	46
1.6 Conclusie onderzoek	47
Algemeen besluit.....	48
Bibliografie	50
Bijlagen	54
Samenvatting	55

Algemene inleiding

De meeste mensen houden ervan om naar het buitenland te gaan. Meestal zijn dit plezier-tripjes waar niet gedacht moet worden aan een grote administratieve rompslomp. Mensen genieten dan van de omgeving, het eten, het weer,... en na een week of twee gaan ze weer naar huis.

Daarnaast is het ook mogelijk om te studeren in het buitenland, en hoewel dit een plezier-reisje kan lijken, komen hier vaak ook moeilijkheden bij kijken. De Universiteit Hasselt biedt een goede ondersteuning aan internationale studenten die hier komen studeren en aan de Vlaamse studenten die naar het buitenland willen gaan. Toch loopt er soms iets mis. Het welzijn van internationale studenten kan in het gedrang komen wanneer ze zich niet goed voorbereid hebben of wanneer ze op een probleem stuiten in het gastland. De onderzoeksvraag luidt: Welke problemen ondervinden studenten aan de UHasselt die gevolgen hebben voor hun welzijn?

De vraag stelt zich hier op verschillende vlakken:

- Waar ontstaat het probleem van de student?
- Komt het probleem bij meerdere studenten voor?
- Met wat voor problemen komen studenten in contact?
- Zijn deze problemen een bedreiging voor het welzijn van de student?
- Weten studenten waar ze terecht kunnen als ze op bepaalde hindernissen stuiten?
- Wat biedt de Universiteit Hasselt aan om hier bij te helpen?
- Hoe kunnen studenten zelf op zoek gaan naar oplossingen?

Op deze vragen wordt een antwoord gezocht door middel van een onderzoek met een focusgroep. In het eerste deel zal er een korte toelichting gegeven worden over de stageplaats, de Dienst Internationalisering van de UHasselt. In het tweede deel zal er enerzijds het Europese en Vlaamse onderwijsbeleid rond internationalisering, anderzijds het belang van studeren in het buitenland beschreven worden. Het belang zal zowel de voordelen van de uitwisseling omvatten, als de aandachtspunten die er zijn rond studentenmobiliteit. In het derde deel volgt het onderzoek dat de noden van internationale studenten van de UHasselt in kaart brengt. Eens deze noden gekend zijn, zal er een product rond opgesteld worden dat het welzijn van de studenten meer kan waarborgen. In het vierde en laatste deel volgt een kritisch terugblikken op het verloop van het schrijven.

Deel 1: Situering Dienst Internationalisering van Universiteit Hasselt

Met een bevolking die uit meer dan 180 verschillende landen komt, is België een voorbeeld van de wereld in pocketformaat.¹ Bedrijven hebben al goed ingespeeld op die internationalisering, net zoals winkels hun aanbod aanpassen naar een meer globaal assortiment. Internationalisering verandert niet enkel de economie, ook hoger onderwijsinstellingen past zich aan voor een internationale werking. De UHasselt zendt studenten en docenten uit naar het buitenland en ontvangt dezelfde doelgroep van over de hele wereld.² Op deze manier maakt de UHasselt zich kenbaar als internationale hoger onderwijsinstelling. Om die profilering te realiseren en studenten te begeleiden bij hun avontuur, bestaat er de Dienst Internationalisering binnen de Universiteit Hasselt. Deze dienst houdt zich onder andere bezig met het ondersteunen van studenten die deel willen nemen aan een mobiliteitsprogramma, het afsluiten van akkoorden met andere hoger onderwijsinstellingen en ontwikkelingssamenwerking.

In dit deel volgt een beknopte omschrijving van de UHasselt. Daarna wordt de Dienst Internationalisering besproken, met haar internationaliseringsbeleid en strategische doelstellingen. Vervolgens worden de verschillende mobiliteitsprogramma's opgesomd waar de UHasselt aan deelneemt. Tot slot wordt er meegegeven welke algemene dienstverlening de UHasselt biedt aan studenten.

1 Korte situering UHasselt

De Universiteit Hasselt, oorspronkelijk het Limburgs Universitair Centrum, ontstond in 1973 en is bijgevolg nog een vrij jonge universiteit. Dit was de enige universitaire instelling in Limburg, gelegen te Diepenbeek. In 2012 kwam er een campus in Hasselt met een faculteit Rechten. Ondanks de recente oprichting van de instelling, heeft de UHasselt er altijd naar gestreefd een trekkersrol in onderwijs en onderzoek aan te nemen en te behouden. Dat is ook duidelijk in de kerntaken en de pijlers die Universiteit Hasselt navolgt.

---

¹ BELGIAN FEDERAL GOVERNMENT, Bevolking per nationaliteit, geslacht, leeftijdsgroepen op 1/1/2010. *Internet*.
(http://economie.fgov.be/nl/modules/publications/statistiques/bevolking/population_natio_sexe_groupe_classe_d_ges_au_1er_janvier_2010.jsp)

² UHASSELT, Opdrachtverklaring. *Internet*, 11 oktober 2014.
(<http://www.uhasselt.be/UH/OverUHasselt/beleid/Opdrachtverklaring.html>)

1.1 Pijlers Universiteit Hasselt¹

Actief onderwijs op maat van de student

De UHasselt maakt van elke student een professional, die klaar is voor de arbeidsmarkt. Om dat te garanderen, biedt ze van het eerste moment begeleiding aan studenten om zelfstandigheid en autonomie aan te leren. Ze zet de student aan om de leerstof actief verwerken door een mix van onderwijsvormen. De student bepaalt zelf hoe zwaar zijn studietraject is, door elk academiejaar te kiezen welke opleidingsonderdelen hij opneemt.

Toponderzoek in speerpunt domeinen

De UHasselt verricht wetenschappelijk onderzoek in verschillende domeinen die maatschappelijk en/of technologisch relevant zijn. De universiteit heeft hiervoor zeven onderzoeksinstituten.

Dienstverlening

De Tech Transfer Office (TTO) stuurt de dienstverlening van de UHasselt op twee vlakken. Ze wilt Limburgse onderzoekers begeleiden naar de bedrijfswereld, maar eveneens ondernemers de weg wijzen naar kennisinstellingen.

Internationaal centrum voor de regio

De UHasselt is een internationale instelling. Dat doet ze ten voordele van haar eigen werking, evenals voor de voordelen die Limburg als regio er uit kan halen. De studenten die afstuderen aan de UHasselt hebben immers de nodige internationale competenties om ingezet te kunnen worden in een globaliserende samenleving en dus ook in de Limburgse bedrijven.

2 Dienst Internationalisering

Binnen de UHasselt zijn er verschillende diensten actief. De Dienst Internationalisering staat in voor het internationaliseringsbeleid van de instelling. De taken en verantwoordelijkheden van deze dienst staan opgesomd in het beleidsplan internationalisering van de UHasselt.

2.1 Internationaliseringsbeleid Universiteit Hasselt

De Universiteit Hasselt is een innovatieve, resultaatgerichte, open, sociale en internationale instelling. De Dienst Internationalisering doorkruist de eerder genoemde pijlers van

---

¹ UHASSELT, Opdrachtverklaring. *Internet*.
(<http://www.uhasselt.be/UH/OverUHasselt/beleid/Opdrachtverklaring.html>)

de UHasselt en is een onderdeel van de Dienst Onderwijs. Omwille van die reden bevat het internationaliseringsbeleid onderwijsgerelateerde – en dus geen onderzoeksgerichte – thema's. Daarbij is het zo dat onderzoek per definitie internationaal is en de dienst onderzoekskoördinatie volgt dit verder op.

De UHasselt beschouwt internationale gerichtheid als een belangrijke basiscompetentie. Niet enkel van studenten wenst de UHasselt dat ze over deze vaardigheid beschikken, maar ook van onderzoekers en stafleden. De universiteit wil dat iedereen vlot inzetbaar is in een concrete, geglobaliseerde beroepscontext. Daarom hecht ze belang aan het ontwikkelen van de daaraan gekoppelde competenties en internationale ervaring. Ze beschouwt de uitwisseling van kennis en inzichten tussen Belgische en internationale studenten en docenten als een belangrijke meerwaarde voor beide partijen, zowel in onderwijs als onderzoek. Verder wenst de UHasselt haar netwerk verder uit te breiden en te versterken. Dit doet ze door onder andere de samenwerking met universiteiten uit de Eu-regio en de rest van de wereld te intensifiëren. Daarnaast houdt ze zich bezig met ontwikkelingssamenwerking door middel van diverse projecten.

2.1.1 Internationaliseringsbeleid en strategische doelstellingen

De context van dit internationaliseringsbeleid dient geplaatst te worden in onder andere de adviesnota van de Vlaamse Onderwijsraad (VLOR)¹, waar het beleid op gebaseerd is. De Ridder en Veeckman (2012, pagina 20) stellen in deze nota dat:

Internationalisering van de opleidingen is geen doel op zich maar een essentieel middel voor het op een kwalitatief hoogstaande manier ontwikkelen van competenties die nodig zijn om te functioneren in een mondialiserende maatschappij... Uitwisseling mag niet beperkt blijven tot Europa en moet zowel op bachelor- als masterniveau gebeuren. Bij uitwisseling moet ook aan de fysieke mobiliteit worden gedacht. De organisatie van online onderwijs in internationaal samengestelde groepen of seminars wordt steeds meer haalbaar voor onderwijsinstellingen en biedt mogelijkheden tot daadwerkelijk grensoverschrijdende en interculturele samenwerking tussen studenten en docenten.

De UHasselt heeft zes strategische doelstellingen geformuleerd die gebaseerd zijn op onder andere deze nota.

1. Stimuleren en faciliteren van mobiliteit van studenten, onderzoekers en docenten;
2. Versterken van de internationale dimensie van het curriculum en de campus;

---

¹ DE RIDDER, I., Advies over uitdagingen voor het Vlaamse hoger onderwijs in de 21ste eeuw. *Internet*, 13 november 2012. (http://www.vlor.be/sites/www.vlor.be/files/rho-rho-adv-001_1.pdf)

3. Versterken van het aanbod aan internationale masteropleidingen aansluitend bij de strategische keuzes van de Universiteit Hasselt;
4. Versterken van internationale partnerschappen en netwerken;
5. Ondersteunen van acties omtrent ontwikkelingssamenwerking in het Noorden;
6. Ondersteunen van projecten die capaciteitsopbouw in het Zuiden beogen.

3 (Uitwisselings)programma's en beurzen voor buitenlandse studenten¹

Er zijn verschillende mobiliteitsprogramma's voor studenten om aan de Universiteit Hasselt te komen studeren. Hierbij wordt om te beginnen een onderscheid gemaakt tussen uitwisselingsstudenten en studenten die hier zijn om een diploma te behalen, de zogenaamde degree seeking students.

3.1 Uitwisselingsstudenten

Uitwisselingsstudenten volgen enkele opleidingsonderdelen in een buitenlandse gastinstelling die ze anders in hun eigen instelling gedaan zouden hebben. Deze uitwisseling leidt niet tot het behalen van een diploma aan de gastinstelling.

Er bestaan verschillende beurzenprogramma's voor deze uitwisselingsstudenten om financiering te bekomen. De belangrijkste zijn Erasmus, Erasmus Belgica, ASEM-DUO en Transition Fellowship. Dit is echter geen volledige lijst van de mogelijke beurzenprogramma's. Studenten die via uitwisseling aan de gastinstelling studeren, zijn ook vrijgesteld van het betalen van inschrijvingsgeld aan de gastinstelling. De vermelde beursbedragen gelden voor het academiejaar 2014-2015, tenzij anders vermeld.

Erasmus²

Erasmus is een mobiliteitsprogramma van de Europese Unie dat in 1987 van start ging. Dit is een van de meest bekende uitwisselingsprogramma's. Instellingen die houder zijn van het *Erasmus Charter for Higher Education* kunnen hun studenten laten deelnemen aan het programma. Bij het Erasmus programma zet de student zijn studie of stage gewoon verder in het buitenland. Er is dus in principe geen wijziging of verlenging in het studietraject, en de Erasmuservaring wordt expliciet op het diploma vermeld. Het Erasmusprogramma wordt gefinancierd door de Europese Commissie. Het bedrag van deze beurs

---

¹ UHASSELT, Scholarships. *Internet*. (<http://www.uhasselt.be/Scholarships>)

² DE KOCK, L., SOENEN, M., *Brains on the move. Actieplan mobiliteit 2013*. z.p.,z.u., 2013. (brochure)

is afhankelijk van het land van de bestemming en wordt bepaald door het Nationaal Agentschap van het thuisland. De landen van bestemming zijn in drie groepen ingedeeld, naargelang de kosten van een gemiddelde levensstandaard in dat land.¹ Zo krijgen studenten die naar Zweden gaan, een hogere beurs dan studenten die naar Bulgarije gaan. Ook voorziet de Europese Commissie een extra tegemoetkoming van minstens € 100 per maand voor studenten uit ondervertegenwoordigde groepen. Hieronder worden beursstudenten, werkstudenten en studenten met een beperking verstaan.

Erasmus Belgica

Erasmus Belgica is een mobiliteitsprogramma tussen de drie Belgische Gemeenschappen. Toch wordt dit programma beschouwd als buitenlandse studie en zijn studenten uit de andere gemeenschap volgens de regels dan ook buitenlandse studenten. Zowel de studie, als de stage van een student kan plaatsvinden in een andere gemeenschap. Studenten ontvangen standaard € 100 per maand als ze deelnemen aan dit programma. Indien ze verblijven in de andere taalgemeenschap, hebben ze recht op nog eens € 100 per maand.²

ASEM-DUO

Het ASEM-DUO programma heeft als doel de studentenmobiliteit tussen Vlaanderen en een aantal Aziatische landen (China, India, Zuid-Korea, Vietnam) te stimuleren via het toekennen van mobiliteitsbeurzen. Daarbij wordt gewerkt met duo-beurzen waarbij een Vlaamse en een Aziatische student een uitwisseling doen. De eerste studentenuitwisseling van dit project was in 2012. De financiering gebeurt door de Vlaamse overheid. Bij dit project worden er beurzen toegekend van € 650 voor de Vlaamse student en € 800 voor de Aziatische student, voor de duur van één semester. Daar komt nog een beurs voor beide studenten van € 1100 bovenop om de reiskosten te vergoeden.³

Transition Fellowship

Transition Fellowship is een mobiliteitsprogramma waarbij een Vlaamse student uitgewisseld wordt met een student uit een land in transitie (Turkije, Marokko, Zuid-Afrika, Brazi-

---

¹ Bijlage 1: Tabel beursbedragen

² DE KOCK, L., SOENEN, M., *Brains on the move. Actieplan mobiliteit 2013*. z.p.,z.u., 2013. (brochure)

³ ASEM-DUO, Duo-Belgium/Flanders. *Internet*.
(www.aseduo.org/sub_2/content.asp?table=bbs_03_program&multi=prog_belgium&idx=13&app_form_data_yn=Y)

lië). Een land in transitie is een land dat vanwege de sterke economische groei steeds minder afhankelijk is van ontwikkelingssamenwerking. De beurs voor academiejaar 2015-2016 voor Vlaamse studenten die naar het buitenland gaan bedraagt maximum € 2600 per semester. Voor de studenten uit transitielanden die naar België komen bedraagt de beurs maximum € 3200 per semester. Daarnaast is er een gedeeltelijke terugbetaling van de reiskosten. Studenten die uit of naar Turkije of Marokko komen krijgen € 320 terugbetaald, studenten uit of naar Zuid-Afrika en Brazilië krijgen € 1100 reiskosten terugbetaald.¹

3.2 Degree seeking students

Degree seeking students zijn studenten ingeschreven aan de UHasselt. In dit geval wordt er niet gesproken over een gastinstelling. Voor deze studenten is de UHasselt de thuisinstelling. Ze betalen dus – in tegenstelling tot uitwisselingsstudenten – inschrijvingsgeld en volgen hier een volledige opleiding. Ze komen met eigen financiële middelen of met een beurs.

VLIR-UOS - ICP masterbeurs²

VLIR-UOS staat voor de Vlaamse Interuniversitaire Raad voor Universitaire Ontwikkelingssamenwerking. Ze ondersteunt de partnerschappen tussen universiteiten en hogescholen in Vlaanderen en het Zuiden die innovatieve antwoorden zoeken op globale en lokale uitdagingen. Met het VLIR-ICP programma kunnen studenten uit ontwikkelingslanden van het Zuiden aan de UHasselt komen studeren. Dit kan enkel voor de Master of Biostatistics, aangezien dit programma door VLIR-UOS erkend is als een ICP programma. De beursbedragen hier beginnen van 1235 euro per maand en lopen op naarmate de omstandigheden van de student. Ook zijn er eenmalige toelages voor de student, zoals het vliegticket, de installatiekost, inschrijfkosten aan de universiteit,...

BTC beurzen³

BTC staat voor Belgisch Ontwikkelingsagentschap, een agentschap van de federale overheid. Het zet zijn middelen in werking om armoede in de wereld weg te werken. Dit doen ze door onder meer ontwikkelingssamenwerking op vlak van onderwijs te organise-

---

¹ Transition fellowship programme. *Internet*, 15 december 2014. (www.studyinlanders.be/en/scholarship-programmes/transition-fellowship-programme/)

² Over VLIR-UOS. *Internet*. (<http://www.vliruos.be/overvliruos>)

³ Studie- en stagebeurzen. *Internet*. (<http://www.btcctb.org/nl/studie-en-stagebeurzen>)

ren. Daarom stelt ze studie- en stagebeurzen ter beschikking om studenten uit de partnerlanden in hun land van herkomst, in andere partnerlanden of in België te laten studeren.

Master Mind Scholarships¹

De Vlaamse overheid lanceert een nieuw programma voor excellente studenten die een Engelstalig masterprogramma willen volgen. Ze steunt vanaf het academiejaar 2015-2016 35 uitmuntende studenten met een beurs van € 7500 euro per jaar. Ook is het zo dat de Vlaamse gastinstelling maximum € 100 inschrijvingsgeld mag vragen. Studenten uit alle landen kunnen hiervoor een aanvraag doen.

4 Algemene dienstverlening Universiteit Hasselt voor inkomende studenten

Inkomende studenten staan er niet alleen voor. De universiteit biedt algemene dienstverlening aan. Deze dienstverlening is zowel praktisch, als psychosociaal van aard.

4.1 Studentenvoorzieningen

De Dienst Studentenvoorzieningen ondersteunt de praktische zaken die betrekking hebben op het studentenleven. Hieronder valt huisvesting, verzekeringen, visa, financiën en studentenjobs.²

4.2 International Council

Sinds 2014 heeft de universiteit ook een internationale studentenraad. Deze raad zit samen om de belangen van de internationale studenten te verdedigen. Deze raad heeft een adviserende taak en legt problemen voor aan de Vlaamse studentenraad. De Vlaamse studentenraad (StuRa) heeft de bevoegdheid om actie te ondernemen en beslissingen te maken.³

4.3 De Christelijke Campusgemeenschap

De Christelijke Campusgemeenschap (CCG) houdt zich bezig met geloof en vriendschap. Studenten kunnen hier terecht om hun geloof te belijden in een groep gelijkgestemden.

---

¹ Master mind scholarships. *Internet*, 15 december 2014. (www.studyinlanders.be/en/scholarship-programmes/master-mind-scholarships/)

² UHASSELT, Studentenvoorzieningen. *Internet*. (<http://www.uhasselt.be/Studentenvoorzieningen>)

³ UHASSELT, StuRa. *Internet*. (<http://www.uhasselt.be/UH/studenten/Studeren-aan-de-UHasselt/Studeren-aan-de-UHasselt-Studentenraad.html>)

Deze vereniging heeft een internationale afdeling en studenten uit het buitenland kunnen ook altijd terecht bij de campuspastor voor een gesprek. Op de campus te Diepenbeek is ook een gebedsruimte voorzien. Deze is niet enkel voor Christelijke studenten, maar voor alle studenten die nood hebben aan een moment van stilte en gebed.¹

---

¹ Welkom. *Internet*, 2 september 2014. (<http://ccgdiepenbeek.be/>)

DEEL 2: Literatuurstudie

1 Internationalisering in het hoger onderwijs

Wereldwijd worden er tussen bedrijven van verschillende landen banden gesmeed. Economie en politiek gaan verder dan de eigen landsgrenzen. Deze internationalisering is mede mogelijk door de nauwe contacten tussen de Europese lidstaten, maar ook door de contacten ver buiten de Europese grenzen. Op het vlak van onderwijs zijn er heel wat consortia opgericht om samen te werken. Het delen van de know-how en good practices over landen heen, helpt om het onderwijs te optimaliseren. Studentenmobiliteit is hier een belangrijk gevolg van. Studenten die op uitwisseling gaan, leren allerlei vaardigheden aan en verruimen hun referentiekader. De internationale competenties die ze verwerven zijn broodnodig, want na hun afstuderen komen ze op een internationale arbeidsmarkt terecht, waarbij deze bekwaamheden ten zeerste gewaardeerd worden.¹

In het volgende deel wordt eerst het beleidskader van internationalisering van onderwijs beschreven, zowel op Europees als op Vlaams niveau. Dit is een beknopt overzicht van de ondersteunende actoren van het internationaliseringsgebeuren. Het is een algemene beschrijving van hoe het zit voor Europa en Vlaanderen, maar uiteraard heeft elke lidstaat van Europa een andere invulling voor internationalisering en gaat internationalisering verder dan de Europese Unie alleen.

Daarnaast zal het belang van internationalisering beschreven worden, en waarom er net zoveel beleid rond gevoerd wordt. Bij het belang van internationalisering worden allereerst hier de voordelen van aangehaald en de meerwaarde wordt verduidelijkt. Daarnaast zullen eveneens de aandachtspunten, die er nog zijn rond studentenmobiliteit, beschreven worden.

1.1 Het beleidskader

De Europese Commissie bepaalt het beleidsplan voor onderwijs, en daarbij dus de strategische doelstellingen, op Europees niveau. Het Vlaamse onderwijs baseert zijn onderwijsbeleid op deze strategische doelstellingen.

1.1.1 Europees niveau

De Europese Commissie coördineert de uitvoering van Europa-brede uitwisselingsprogramma's zoals Erasmus. De specifieke afdeling die hiervoor ingesteld is, is de Directo-

---

¹ DE KOCK, L., SOENEN, M., *Brains on the move. Actieplan mobiliteit 2013*. z.p.,z.u., 2013. (brochure)

raat-Generaal Onderwijs en Cultuur (DG EAC).¹ Hun verantwoordelijkheden zijn opgesteld in de strategische doelstellingen van Education and Training 2020 (ET 2020)². Dit beleidsplan wil de lidstaten bijstaan met het maken en uitvoeren van een eigen beleid. Wanneer de lidstaten problemen ondervinden of uitdagingen tegenkomen bij het uitwerken van een onderwijsbeleid, zal dit plan hen ondersteunen door proactieve oplossingen te bieden.

Het beleidsplan bestaat uit vier strategische doelstellingen:

- Een betere kwaliteit en effectiviteit van onderwijs en vorming;
- De bevordering van gelijkheid, sociale cohesie en burgerschap;
- De verbetering van creativiteit en innovatie, evenals het belang van ondernemerschap en een goed functioneren van de kennisdriehoek;
- De rol van levenslang leren en het belang van een uitbreiding van (de kwaliteit) van mobiliteit.

Deze laatste doelstelling gaat over het belang van studentenmobiliteit en internationalisering. Dat er vanuit het Europese beleid hiervoor een draagvlak wordt gecreëerd, is belangrijk voor de Europese lidstaten. Met de steun van Europa kunnen de lidstaten namelijk zorgen voor een betere praktische realisatie van deze doelstellingen.

1.1.1.1 De Bolognaverklaring³

De Verklaring van Bologna in 1999 had tot doel het onderwijs op Europees niveau meer gelijk te maken. Deze verklaring werd opgesteld door alle ministers van onderwijs van Europa, met het Bolognaproces tot gevolg.

Een van de belangrijke actiepunten uit deze verklaring kan omschreven worden als het kunnen opheffen van de belemmeringen die ervaren worden bij studenten- of docentmobiliteit. De ministers van onderwijs beloofden daarbij om de streefdoelen van het Bolognaproces te ondersteunen en mee op te volgen. Het was daarbij belangrijk om de nodige middelen te voorzien die bijdragen tot het behalen van deze doelen.⁴ Inmiddels zijn

---

¹ Afdelingen (directoraten-generaal) en diensten. *Internet*, 5 december 2014.
(http://ec.europa.eu/about/ds_nl.htm)

² Education and Training 2020 (ET2020). *Internet*, 23 oktober 2009.
(http://europa.eu/legislation_summaries/education_training_youth/general_framework/ef0016_en.htm)

³ Het Bolognaproces: totstandbrenging van een Europese ruimte voor hoger onderwijs. *Internet*, 9 april 2010.
(http://europa.eu/legislation_summaries/education_training_youth/lifelong_learning/c11088_nl.htm)

⁴ Verklaring van Leuven verzet bakens hoger onderwijs. *Internet*, 29 april 2009.
(www.ond.vlaanderen.be/nieuws/2009/0429-LeuvenLLN.htm)

er 47 landen die deelnemen aan het Bolognaproces. Door de Verklaring te ondertekenen, geven landen aan dat ze hun onderwijs vrijwillig willen hervormen in overeenstemming met de actieplannen van de Verklaring.

De opvolging van de Bolognaverklaring gebeurt enerzijds door het land dat het voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie heeft, en anderzijds door een land dat geen lidstaat is van de Europese Unie. Vanaf 1 januari 2015 tot 30 juni 2015 zal Letland als lidstaat en IJsland als niet-lidstaat de opvolging van de Bolognaverklaring leiden.¹

1.1.1.2 De Verklaring van Leuven

In 2009 vond de ministeriële conferentie in Leuven plaats. Hier werd onder andere een nieuw streefcijfer opgesteld in verband met studentenmobiliteit. In 2020 moet 20% van de afgestudeerden van het hoger onderwijs een stage of studieperiode in het buitenland gelopen hebben. Daarnaast zijn er nieuwe doelen opgesteld die streven naar een meer gelijk en kwaliteitsvol onderwijs. Studenten uit ondervertegenwoordigde groepen moeten meer kansen krijgen in het hoger onderwijs, omdat zij ook recht hebben om zichzelf volwaardig te kunnen ontplooien.²

Tenslotte moet er voor iedereen de mogelijkheid zijn om levenslang te blijven leren, dit zowel in het onderwijs als in het werkveld. Onder levenslang leren wordt onder andere verstaan: het aanleren van nieuwe competenties, je als persoon kunnen verrijken, kennis vergroten,...³

1.1.1.3 De ministeriële Bologna Conferentie in Boekarest

In 2010 werd de Europese ruimte voor hoger onderwijs ontwikkeld⁴. Er werd een strategie opgesteld met een tiental punten om studentenmobiliteit nog vlotter te laten verlopen en beter te ondersteunen. Dit hield in dat er tevens verschillende kwaliteitseisen werden gecreëerd, die werden opgevolgd door verschillende agentschappen. De regelgeving werd transparanter en er werd aan de lidstaten gevraagd studenten zo duidelijk mogelijke in-

¹ ARMENIAN BOLOGNA SECRETARIAT, BFUG Charis and Vice-Chair. Internet. (www.ehea.info/article-details.aspx?articleId=8)

² DE KOCK, L., SOENEN, M., *Brains on the move. Actieplan mobiliteit 2013*. z.p.,z.u., 2013. (brochure)

³ The Bologna Process 2020 – The European Higher Education Area in the new decade. Internet, 29 april 2009. (<http://www.ond.vlaanderen.be/nieuws/2009/bijlagen/0429-LeuvenLLNCommunique.pdf>)

⁴ *Het Bolognaproces: totstandbrenging van een Europese ruimte voor hoger onderwijs*. Internet, 9 april 2010. (http://europa.eu/legislation_summaries/education_training_youth/lifelong_learning/c11088_nl.htm)

formatie te verschaffen. Ook werd er aandacht besteed aan de studentenmobiliteit naar en van landen die geen onderdeel zijn van de Europese ruimte voor hoger onderwijs. De 20% doelstelling voor 2020 blijft gelden.¹

1.1.2 Vlaams niveau

De prioriteiten van het Europees niveau zijn gedeeltelijk de basisprioriteiten voor het Vlaams niveau. Het streefcijfer dat 20% van de afgestudeerden in het hoger onderwijs in 2020 een stage of studie in het buitenland gedaan moet hebben, geldt dus ook voor België. Om dit cijfer te kunnen behalen, worden er speciale middelen ingezet om studenten te ondersteunen en aan te zetten tot een uitwisseling. De belangrijkste doelstelling hier is dat de financiële drempels weggewerkt worden.

1.1.2.1 Actieplan *Brains on the move*

In de beleidsnota Onderwijs 2009-2014 werd opgesteld dat tegen 2015-2016 minstens 15% van de studenten minimum drie maanden buitenlandse ervaring opgedaan zou moeten hebben. Tegen 2020 moet dat 20% zijn.

In 2013 besloot toenmalig minister van Onderwijs Pascal Smet dat het streefcijfer opgetrokken zou moeten worden tot 33%. In het actieplan *Brains on the Move* staat geschreven dat er tegen 2020 minstens één op de drie afgestudeerden uit het hoger onderwijs een studie- of stagetraject met een waarde van 10 ECTS-punten in het buitenland gevolgd moet hebben.

Daar bovenop moet niet enkel de mobiliteit stijgen, 33% van de studenten moet uit een ondervertegenwoordigde groep komen. Dit zijn studenten met een functiebeperking, beursstudenten en werkstudenten. Het plan maakt hier de nodige middelen voor vrij.

1.1.2.1.1 Financiering van mobiliteit

Daar er het streefdoel gesteld is waarbij studenten uit ondervertegenwoordigde groepen 33% moeten uitmaken van de studenten die naar het buitenland gaan, zijn hier de nodige financiële middelen voor vrijgemaakt. Voor het academiejaar van 2015-2016 biedt de Vlaamse overheid een extra toelage op de reguliere studiebeurs aan als deze studenten naar het buitenland gaan voor studies of stage.²

---

¹ DE KOCK, L., SOENEN, M., *Brains on the move. Actieplan mobiliteit 2013*. z.p.,z.u., 2013. (brochure)

²Generieke beurzen. *Internet*, 15 december 2014. (www.studeerinhethetbuitenland.be/nl/keurzen/generiek-keurzenstelsel/)

1.1.2.2 Flanders Knowledge Area

Flanders Knowledge Area (FKA) is een Vlaamse koepelorganisatie die via diverse projecten de internationalisering van het Vlaamse hoger onderwijs probeert te ondersteunen en verbeteren.¹ Zo verleent ze allerlei informatie aan de hoger onderwijsinstellingen en zet ze andere instellingen aan tot het organiseren van evenementen die de internationalisering verbeteren.

1.1.2.2.1 Handboek internationalisering

Het Handboek Internationalisering is opgesteld door FKA op vraag van het department Onderwijs en Vorming. Dit boek is een handleiding over internationalisering en is bestemd voor Vlaamse hoger onderwijsinstellingen. Het handboek geeft informatie over de internationaliseringspraktijk en bevat verschillende hoofdstukken die handelen over het theoretische en wettelijke kader van internationalisering, hoe het management van internationalisering zou kunnen gebeuren en hoe de werkelijke praktijk is. Het handboek bevat ook diverse draaiboeken.²

1.1.2.2.2 Good Practices Workshops

Good Practices Workshops (GPW) zijn workshops die per half jaar, om en om in Vlaanderen of in Nederland, georganiseerd worden voor het optimaliseren van de internationaliseringspraktijk. Hierbij wordt er samengewerkt met Nuffic, de Nederlandse tegenhanger van FKA.

Bij Good Practices Workshops worden er door verschillende hoger onderwijs instellingen probleemstellingen ingezonden, waarbij er een vijftal per GPW geselecteerd worden. Door middel van een debat worden deze thema's door de verschillende deelnemers van de GPW behandeld, om zo tot oplossingen te komen en de eigen praktijken uit te wisselen.³

1.1.2.2.3 Reconfirm

Reconfirm is een project dat bijstaat in het management en de kwaliteitscontrole van mobiliteitsstages van studenten na het afstuderen. Hierbij werken verschillende partners samen om een centrale administratie te voorzien en om de stagemobiliteit vlotter te laten verlopen. Studenten die na hun studie een stage willen doen in het buitenland, hebben

---

¹ Flanders Knowledge Area. *Internet*. (<http://www.flandersknowledgearea.be/>)

² Handboek internationalisering. *Internet*. (<http://www.flandersknowledgearea.be/nl/projecten/handboek-internationalisering/>)

³ Good Practices Workshops. *Internet*. (<http://www.flandersknowledgearea.be/nl/good-practices-workshops/>)

normaliter geen ondersteuning meer van de instelling waarin ze afstudeerden, net omdat ze afgestudeerd zijn. Reconfirm biedt hier een oplossing voor bedrijven en studenten door hen met elkaar in contact te brengen door middel van verschillende databanken en gegevensuitwisseling.¹

1.2 Conclusie

Internationalisering is sterk ingebed in verschillende beleidskaders. Zo heeft de Europese Commissie een breed beleid uitgeschreven dat op een proactieve manier ondersteuning biedt bij de mogelijke problemen die de lidstaten kunnen ondervinden bij het uitschrijven van een eigen beleid.

Het Vlaamse beleid heeft een hoog streefcijfer vastgelegd op vlak van mobiliteit en maakt hier de nodige financiële middelen voor vrij. De internationalisering van het onderwijs wordt onder andere ondersteund door Flanders Knowledge Area, die door middel van verschillende projecten de mobiliteit verbetert.

---

¹ Reconfirm. Transfer of innovation. *Internet*. (<http://www.reconfirm.eu/nl/>)

2 Het belang van mobiliteit

Studie- en stagemobiliteit zou niet zo belangrijk zijn, als er niet een reeks voordelen aan verbonden waren. Deze voordelen zijn een hele reeks positieve gevolgen voor de studenten, zowel op korte als op lange termijn. Maar niet enkel de student, ook de onderwijsinstellingen en zelfs bedrijven ervaren voordelen van deze mobiliteit. Daarnaast zijn er nog enkele aandachtspunten waar aan gewerkt kan worden. Deze aandachtspunten gaan dan voornamelijk over het welzijn van de student.¹

2.1 De voordelen van mobiliteit

2.1.1 Sociaal-culturele voordelen en persoonlijke verrijking²

Het contact met verschillende culturen leidt tot het versterken van verschillende sociale vaardigheden en verbetert de interculturele competenties. Deze verrijking is niet enkel voordelig voor de uitgaande studenten. Vlaamse studenten, die niet naar het buitenland gaan, zullen eveneens in contact komen met deze culturen door internationalisering.

Interculturele competenties en de omgang met mensen van vreemde origine, is goed voor de normalisering en aanvaarding van andere culturen. Het is niet meer vreemd om met andere culturen in contact te komen. Deze contacten leiden er toe dat men zich beter kan inleven in andere referentiekaders. Daarnaast worden zowel de communicatieve vaardigheden, als de taalvaardigheden verstevigd door internationalisering in de instelling.³ Studentenmobiliteit leidt tot de verwerving van burgerschapscompetenties. Deze dragen bij tot een verantwoordelijkheidsgevoel van de student en zorgen voor een persoonlijke verrijking.

Een studie volgen in het buitenland is een persoonlijke uitdaging. De student dient op voorhand allerlei zaken te regelen en te organiseren. Eens toegekomen in het buitenland is de student op zichzelf aangewezen. De zelfredzaamheid van de student wordt op de proef gesteld, en dat leidt tot een grotere zelfkennis. Men komt in situaties terecht waar hij zichzelf uit moet redden, en dus zelf creatief en innovatief uit de hoek moet komen.

---

¹ DE KOCK, L., SOENEN, M., *Brains on the move. Actieplan mobiliteit 2013*. z.p.,z.u., 2013. (brochure)

²ALLAERT, B., BASTIAENS, J., BUEKERS, M., e.a., De voordelen voor de student. Internet, (<http://www.handboek-internationalisering.be/nl/de-voordelen-voor-de-student/>)

³ BUEKERS, M., Werken en studeren in een andere cultuur. *Internet*. (<http://www.studeerinhetsbuitenland.be/nl/werken-en-studeren-in-een-andere-cultuur-eeen-persoonlijke-verrijking/>)

2.1.2 Economische voordelen

Het is belangrijk dat België een goede en sterke positie inneemt op de internationale markt, want België doet aan veel import en export.¹ De contacten met buitenlandse bedrijven en klanten komt de economie ten goede. De personen die bedrijven leiden, hebben er dus alle belang bij dat hun personeel en medewerkers de nodige competenties bezitten om met de internationale klanten om te gaan en te onderhandelen.

Eens op de arbeidsmarkt blijkt dat werkgevers belang hechten aan de internationale ervaring van sollicitanten. Liefst 67% van de werkgevers is expliciet op zoek naar werknemers met internationale ervaring of interesse in internationale samenwerking.² Werkgevers hechten bijzonder veel waarde aan een goede talenkennis en interculturele communicatie. Uit recent onderzoek van CIMO, het Nationaal Agentschap van Finland, is gebleken dat niet enkel de student economische voordelen haalt uit de buitenlandse studies. Bedrijven halen hier eveneens enorme voordelen uit. Zo blijkt dat wanneer studenten in het buitenland gaan werken, zij goede ambassadeurs zijn voor het thuisland. Dit leidt ertoe dat samenwerkingen vlotter en beter verlopen. Deze studenten kunnen beter contacten onderhouden met partners in andere landen. Voornamelijk studenten uit opleidingen rond technologie en bedrijfseconomische wetenschappen zijn op dat vlak ideaal om als werknemer te hebben.³ Daarnaast is het oplossend denken en de zelfredzaamheid van de student, zoals eerder beschreven, een belangrijke competentie die geliefd is bij werkgevers.

Ten slotte is uit onderzoek gebleken dat studenten die een buitenlandse studie of stage deden, sneller een eerste job vinden dan studenten die enkel in het binnenland gestudeerd hebben. Ze hebben bovendien een grotere kans om in het buitenland werk te vinden, voornamelijk in de regio waar ze de studie of stage gelopen hadden.⁴

---

¹ TRENDS, België vierde meest open economie. *Internet*, 21 januari 2013.

(<http://trends.knack.be/economie/finance/belgie-vierde-meest-open-economie/article-normal-245089.html>)

² DE KOCK, L., SOENEN, M., *Brains on the move. Actieplan mobiliteit 2013*. z.p.,z.u., 2013. (brochure)

³ CIMO, *What do we know about the economic impact of international higher education students?* *Internet*, 1 januari 2014. (http://www.cimo.fi/services/publications/facts_express_4b_2014)

⁴ BUEKERS, M., De voordelen voor de student. *Internet*. (<http://www.handboek-internationalisering.be/nl/de-voordelen-voor-de-student/>)

2.1.3 Een vergrote talenkennis

De taalbeheersing is een voordeel dat nauw verbonden is met het economische voordeel. Het kunnen spreken en verstaan van verschillende talen is een geliefde competentie op de arbeidsmarkt. Zeker een vlotte beheersing van het Engels is gewild en steeds meer nodig, zowel op professioneel als op persoonlijk vlak.

Een direct voordeel voor de student, indien hij hier zelf interesse voor heeft, is het taalbad waarin hij ondergedompeld kan worden tijdens zijn buitenlandse studie. De student kan verkiezen in het Engels te communiceren met de lokale studenten of de taal van het land onder de knie te krijgen. Samen met andere studenten de taal aanleren is een proces dat vlotter gaat dan de taal alleen aan te leren.¹

Indien de lokale taal niet aangeleerd wordt, zal de student non-verbaal zijn communicatie verbeteren, gezien hij zich wel verstaanbaar zal moeten leren maken. Het proberen, falen en opnieuw proberen van verschillende methodes om zich uit te drukken, is een positief gevolg van mobiliteit.

2.1.4 Educatieve en intellectuele voordelen

Het moet inmiddels niet meer gezegd worden dat de student diverse competenties aanleert, waaronder verschillende interculturele competenties. Naast deze vaardigheden komt de student bovendien tot nieuwe inzichten en leertechnieken bij de buitenlandse studie. Daar de onderwijssystemen in het buitenland niet altijd hetzelfde zijn als in het thuisland, zal de student nieuwe methodes moeten ontwikkelen om de leerstof te verwerken. De student leert hierdoor zich aan te passen en zelfstandig te zoeken naar een manier die voor hem werkt bij het studeren. Dit zorgt voor een intellectuele verrijking voor de student.

Vaak is het zo dat andere instellingen specifieke opleidingsonderdelen of cursussen aanbieden die in het thuisland niet beschikbaar zijn of anders zijn op inhoudelijk vlak. De student krijgt dus verschillende leerstof en methodes aangereikt om zichzelf te verbreden in zijn eigen vak en kunnen.²

Niet enkel de student gaat hierdoor vooruit, maar ook de docenten en de instellingen zelf halen voordeel uit uitwisseling. Door middel van docentenmobiliteit is het mogelijk voor lesgevers om aan andere instellingen te onderwijzen. Hierdoor komen docenten met

---

¹BUEKERS, M., De taalcompetentie : dat extraatje dat je zomaar extra verwerft. *Internet*.
(<http://www.studeerinhetsbuitenland.be/nl/de-taalcompetentie-dat-extraatje-dat-je-zomaar-verwerft/>)

²ALLAERT, B., Nieuwe leermeesters : een andere benadering, een diepere kijk. *Internet*.
(<http://www.studeerinhetsbuitenland.be/nl/nieuwe-leermeesters-een-andere-benadering-een-diepere-kijk/>)

nieuwe lestechnieken in contact. Deze expertise kan leiden tot het vernieuwen of veranderen van de technieken in de thuisinstelling, wat ten goede van de studenten komt.

Het aantrekken van studenten aan de instelling zorgt voor een gezonde competitie tussen de instellingen. Daardoor zijn instellingen bezig met hun eigen internationalisering te vernieuwen en optimaliseren.¹

2.1.5 Internationalisation @home

Het is trouwens niet zo dat studenten die geen buitenlandse studie doen, geen internationale competenties opbouwen of voordelen halen uit mobiliteit.² Studenten die aan de thuisinstelling studeren, komen normaal gezien in contact met andere culturen, door internationale studenten die aan hun universiteit of hogeschool studeren. Het contact met deze studenten heeft positieve gevolgen, hetzij in mindere mate omdat er geen onderdompeling is in een andere cultuur, maar de voordelen zijn er wel. Dit wordt internationalisation@home genoemd, men beleeft de internationalisering in de eigen onderwijsinstelling.³

2.2 Aandachtspunten van internationalisering

Het sterke beleidskader zorgt ervoor dat de negatievere kantjes van internationalisering tot een minimum beperkt worden. Toch zijn er nog steeds enkele aandachtspunten waar voorlopig nog geen concrete oplossing voor is. Deze werkpunten beïnvloeden voornamelijk het welzijn van de student voor en tijdens de uitwisseling. Het is dus belangrijk hier aandacht aan te schenken en te zorgen dat de student hierin ondersteund en versterkt wordt.

2.2.1 Financieel

Dat een buitenlandse studie of stage net iets meer geld kost dan een studie in het thuisland, laat geen twijfel. Om deze kosten draaglijker te maken, zijn er verschillende studiebeurzen waar studenten beroep op kunnen doen.

Hierbij kan er direct een onderscheid gemaakt worden tussen uitwisselingsstudenten en degree seeking students. Bij uitwisselingsstudenten dient de beurs om de studiekost te

---

¹BUEKERS, M., De institutionele voordelen van de internationalisering. *Internet*. (<http://www.handboek-internationalisering.be/nl/de-institutionele-voordelen-van-de-internationalisering/>)

²Onderzoek 'internationalisation at home' positief ontvangen. *Internet*, 22 mei 2014. (<http://www.nuffic.nl/actueel/nuffic-news/onderzoek-internationalisation-at-home-positief-ontvangen>)

³ BUEKERS, M., De voordelen voor de student. *Internet*. (<http://www.handboek-internationalisering.be/nl/de-voordelen-voor-de-student/>)

verlichten. Deze beurzen, zoals eerder meegedeeld, bedragen enkele honderden euro's per maand. Uitwisselingsstudenten dienen geen inschrijvingsgeld te betalen aan de gastinstelling, aangezien ze er niet voor een volledige opleiding komen studeren.

Degree seeking students komen vaak met eigen financiële middelen, en dienen meer dan enkele honderden euro's per maand te voorzien om de studieperiode te overbruggen. Slechts een deel van de degree seeking students heeft recht op een beurs. De beurzen die voor de masterprogramma's uitbetaald worden zijn vaak rond 1000 euro per maand en dienen ertoe om de hele studie- en levenskost van de student te dragen. Zij betalen wel inschrijvingsgeld aan de instelling waar ze gaan studeren en volgen een hele opleiding daar. Dit is dan een traject van een of meerdere jaren dat leidt tot het behalen van een diploma.

De meeste studenten hebben voldoende middelen om de studie te overbruggen, door behulp van de beurs en steun die ze van familie krijgen. Toch kan dit plots wijzigen als de familie bijvoorbeeld niet meer in staat is om een maandelijks bedrag te schenken aan de student. De student dient dan met minder middelen rond te komen, en dit past niet altijd direct in het plaatje van hoe de levenskosten zijn.¹ Onder onvoorziene kosten kunnen bijvoorbeeld de kosten vallen om de studentenkamer in te richten. Er zullen bepaalde zaken, zoals een vuilbak, en toiletartikelen gekocht moeten worden. Deze kleine uitgaven vormen samen een hele hap uit het budget van de student.²

Het kan zijn dat de kosten van de instelling hoger uitvallen dan initieel gedacht. Het is zo dat in België het inschrijfgeld volgend jaar meer zal zijn dan vorige jaren. Indien studenten hier niet op voorbereid zijn, kan dit een financiële domper betekenen, aangezien ze plots enkele honderden euro's extra moeten investeren in hun studie.

Daarnaast kan er sprake zijn van een inschattingsfout van de student. Indien de student zich heeft voorbereid op de uitwisseling en een budget van bijvoorbeeld 400 euro per maand in gedachten had, maar de werkelijke kosten 500 euro per maand zijn, dan heeft de student maandelijks een tekort van 100 euro in zijn budget dat hij moet zien te vullen.

---

¹ CAESTECKER, F., REA, A., *Migreren voor een diploma. Studenten van buiten de Europese Unie in het Belgisch hoger onderwijs*. Leuven, Acco, 2009.

² DE JONG, S., OOSTERBAAN, W., VAN DELFT, D., *Studeren. Van het ordenen van informatie tot het schrijven van een leesbare scriptie*. Amsterdam, Uitgeverij Balans BV, 2002.

2.2.2 Psychologisch

De uitwisseling kan een weerslag hebben op het psychologisch welbevinden van de student. Dit kan op verschillende vlakken. Een uitwisseling brengt immers veel met zich mee, en niet elke student is hier altijd zo klaar voor als hij zelf denkt te zijn.

Stress van internationalisering

Een studie in het buitenland kan ervaren worden als een belangrijke levensverandering. Deze overgang zorgt voor stress, zelfs als het een positieve verandering is. Bij een uitwisseling zijn heel wat administratieve procedures die vervuldigd moeten worden. Zo moeten de meeste studenten zelf een verblijfplaats zoeken en zorgen dat hun visum in orde komt. Deze handelingen nemen tijd in beslag, en aangezien de organisatie afhangt van verschillende partijen, heeft de student niet altijd zelf alles in de hand. De student kan zijn eigen voorbereidingen treffen, maar dient ook altijd te wachten op groen licht van zowel de gast- als de thuisinstelling.

De gevolgen van stress

Stress kan heel wat gevolgen met zich meedragen. Zo kan stress leiden tot paniek en een verlaagde weerstand. Psychische gevolgen kunnen onder meer stemmingswisselingen zijn. In ernstige gevallen kan stress zelfs zorgen voor depressie, slapeloze nachten en lusteloosheid. Op cognitief vlak kan stress dan weer zorgen voor een verminderd prestatievermogen, wat onmiddellijke gevolgen kan hebben op de schoolresultaten.¹

Daarnaast is stress niet enkel psychologisch, maar heeft het invloed op het lichaam. Zo doet stress de kans op ziekte toenemen en gaat de levenskwaliteit achteruit. Stress verbruikt enorm veel energie, waardoor het vermoeit.²

Heimwee

Heimwee is een moeilijk proces voor vele studenten. Nog voor de student naar het buitenland vertrokken is, kan heimwee al een rol spelen. Het gevoel dat de student alles moet achterlaten, kan hem blokkeren.

Ook heimwee tijdens de uitwisseling heeft een nadelig effect op het gemoed van de student. Het besef dat men diverse zaken in het thuisland mist, zoals familiefeesten of verjaardagen, is een psychologisch zwaar gegeven.³ Heimwee kan ertoe leiden dat de student zich gaat isoleren of afzetten van de nieuwe omgeving, wat dan weer zorgt voor iso-

---

¹ BRYLSBAERT, M., *Psychologie*. Gent, Academia Press, 2006.

² FRISQUE, A-M., *De kracht van stress*. z.p., Witsand uitgevers, 2011.

³ DE JONG, S., OOSTERBAAN, W., VAN DELFT, D., *Studeren. Van het ordenen van informatie tot het schrijven van een leesbare scriptie*. Amsterdam, Uitgeverij Balans BV, 2002.

latie. Toch is het net die participatie aan activiteiten of het maken van nieuwe vrienden, die deze gevoelens van heimwee kan verminderen.¹

Eenzaamheid

Een uitwisseling kan een hele impact hebben op het sociale leven van de student. Zo moet hij enerzijds zijn familie en vrienden van zijn thuisland achterlaten. Daarnaast moet hij contacten met nieuwe mensen kunnen opbouwen in het buitenland.

Het risico hier bestaat dat een student zich niet kan aanpassen aan zijn nieuwe situatie en omgeving, en dat hij zich gaat isoleren. Dit kan leiden tot eenzaamheid, waarbij het gebrek aan betekenisvolle relaties centraal staat.² Uit onderzoek van Medora & Woodcard (1986) blijkt dat studenten een doelgroep is die enorm gevoelig is voor het ervaren van eenzaamheid.³ Er is sprake van twee soorten eenzaamheid. Enerzijds is er de sociale eenzaamheid, waarbij men het gevoel heeft niet te kunnen integreren in een sociaal netwerk. Men heeft nood aan een brede groep van mensen om zich heen.⁴ Anderzijds is er emotionele eenzaamheid, waarbij men een gemis ervaart aan een intieme relatie met een sterke emotionele band.⁵

Cultuurschok

Zelfs voor studenten die niet ver weg op uitwisseling gaan, kan er sprake zijn van een cultuurschok. Het dagelijks leven, de normen en waarden, de taal, het geloof en nog meer kan enorm verschillen van het thuisland. Dit kan er voor zorgen dat studenten in de war geraken en doorheen een emotionele rollercoaster gaan.⁶

Tijdens de eerste periode van een uitwisseling bevindt een student zich in de fase van avontuur, waarbij alles nieuw en spannend is. Hij ontdekt verschillende zaken en dit is aangenaam. Maar wanneer dit eerste gevoel weg is, zal de student het gastland beginnen vergelijken met het thuisland. Dit zal automatisch leiden tot veranderingen die de student

---

¹ ALLAERT, B., Het verblijf in het buitenland. *Internet*. (<http://www.studeerinhetsbuitenland.be/nl/het-verblijf-in-het-buitenland/>)

² VAN TILBURG, T., *Zicht op eenzaamheid. Achtergronden, oorzaken en aanpak*. Assen, Koninklijke Van Gorcum, 2007.

³ MEDORA, N., WOODWARD, J.C., *Loneliness among adolescent college students at a midwestern university.*, z.p., z.u., 1986.

⁴ VAN TILBURG, T., *Zicht op eenzaamheid. Achtergronden, oorzaken en aanpak*. Assen, Koninklijke Van Gorcum, 2007.

⁵ BRYSSBAERT, M., *Psychologie*. Gent, Academia Press, 2006.

⁶ What is culture shock?, *Internet*. (<http://www.internations.org/magazine/what-is-culture-shock-15332>)

niet altijd als positief zal beschouwen, bepaalde zaken zullen beter zijn in het thuisland. Ook de taal is hier een grote barrière indien de student moeilijk contacten kan leggen met anderen.

Het is hier belangrijk dat de student op voorhand voldoende informatie over het gastland verwerft, zodat hij zich mentaal kan voorbereiden op de uitwisseling en de nieuwe cultuur. Dit kan ervoor zorgen dat de confrontatie met de nieuwe cultuur minder groot is.¹ Na een tijd zal de student wennen aan de nieuwe cultuur, en deze naast zijn eigen cultuur kunnen leggen in plaats van het continu te vergelijken. Maar indien de student dit niet kan, zal het een frustrerende periode zijn waarbij hij constant het thuisland zal ophemelen en het gastland zal afbreken en zelfs verfoeien. Dit is vermoeiend voor de student, daar hij niet kan genieten van zijn uitwisseling en niet ten volle kan meemaken wat de voordelen van de uitwisseling zijn.²

Naast een cultuurschok is er ook een omgekeerde cultuurschok. Dit is wanneer de student het gastland verlaat en weer naar huis gaat. Dit kan opnieuw voor frustratie en een confrontatie zorgen, aangezien de student gewend is aan de nieuwe cultuur en hier een voorliefde voor heeft gecreëerd. De student kan niet meer aarden in het thuisland, aangezien hijzelf als persoon veranderd is en nieuwe normen en waarden heeft gekregen. Zijn visie op de wereld is breder geworden en kan hierdoor botsen met die van het thuisland.³

3 Conclusie

Dat internationalisering heel wat voordelen met zich meebrengt, laat geen twijfel. De student groeit op vele vlakken door enkele maanden van zijn studie in het buitenland te verblijven. Niet enkel de academische groei van de student krijgt een boost, maar ook op persoonlijk vlak wordt de student een volwaardige wereldburger. Vele organisaties en overheden zijn er mee bezig om dit op rolletjes te doen lopen. Het mag echter niet vergeten worden dat internationalisering in het hoger onderwijs nog niet op punt staat en dus nog aandachtspunten heeft. De financiële en psychologische ondersteuning van de student zijn belangrijk voor het welzijn van de student.

---

¹ DE JONG, S., OOSTERBAAN, W., VAN DELFT, D., *Studeren. Van het ordenen van informatie tot het schrijven van een leesbare scriptie*. Amsterdam, Uitgeverij Balans BV, 2002.

² ALLAERT, B., Aanpassing en cultuurschok. *Internet*.
(<http://www.studeerinhetsbuitenland.be/nl/aanpassing-en-cultuurschok/>)

³ ALLAERT, B., De omgekeerde cultuurschok. *Internet*.
(<http://www.studeerinhetsbuitenland.be/nl/de-omgekeerde-cultuurschok/>)

Deel 3: Praktijk

Uit de theorie is gebleken dat studenten die een buitenlands traject volgen daar verschillende voordelen uit kunnen halen. Helaas zijn er daarnaast nog enkele aandachtspunten die niet vergeten mogen worden.

In het volgende deel zal een onderzoek volgen dat zowel beschrijvend, als ontwikkelend van aard is. Alvorens het onderzoek te starten, zal er een inventarisatie zijn van de hulp die de UHasselt reeds biedt aan internationale studenten. Vervolgens zullen de noden van internationale studenten beschreven worden. Wat zijn de werkelijke problemen van internationale studenten? Welke noden hebben de studenten, ondanks de hulpmiddelen die de instelling ter beschikking stelt? Welke vorm nemen deze moeilijkheden aan? De noden zullen in kaart gebracht worden aan de hand van de resultaten van een enquête en door middel van een focusgroep. De focusgroep zal hier tweeledig ingezet worden. Eerst zal de focusgroep helpen met de noden van studenten te beschrijven, vervolgens zal de focusgroep instaan voor de inhoud van een brochure die ontwikkeld zal worden.

1. Verantwoording onderzoeksopzet

1.1 Beschrijvend onderzoek

Eerst is er een beschrijvend deel, waarbij de middelen van de UHasselt opgesomd worden. Daarnaast worden de noden van internationale studenten beschreven op basis van een enquête en een samenkomst met de International Council. De noden worden tot slot aangevuld door de methode van een focusgroep, waarbij Vlaamse en internationale studenten samen met de stafmedewerkers van de Dienst Internationalisering betrokken zullen worden.

Een focusgroep werkt vooral in de diepte en geeft daardoor de mogelijkheid om enkele thema's tot in de details uit te werken. Om te garanderen dat dit geen toevallige problemen zijn van de focusgroep, worden de resultaten van een enquête van de Dienst Internationalisering gebruikt om deze toevaligheden te vermijden.

1.1.1 Wat is een focusgroep

Een focusgroep is een groep geselecteerde personen die belang hebben bij het thema dat besproken wordt. Zij voeren een discussie onder leiding van een gespreksleider. Een focusgroep werkt rond een specifiek onderwerp. In dit geval gaat het over dat de noden van internationale studenten.

Een focusgroep werkt naar een specifiek doel toe door middel van bijeenkomsten en is dus geen doel op zich. Het in kaart brengen van de noden van internationale studenten, hier aanbevelingen over doen en oplossingen voor zoeken is dat wel. De leden van de focusgroep kunnen de noden aangeven door hun eigen meningen, opvattingen en argumenten te geven over dit onderwerp. In een groepsdiscussie worden zoveel mogelijk ideeën gegenereerd en beschreven.¹

1.1.2 Voordelen focusgroep

De focusgroep heeft zelf ervaring met de problematiek en kan dus vanuit de eigen beleving vertellen. Zij weten waar de aandachtspunten liggen. De focusgroep kan evalueren over wat er goed gaat of waar er verbetering mogelijk is. Werken met een focusgroep leidt ertoe dat er oplossingsgericht gewerkt wordt, al tijdens de discussie. De focusgroep beschrijft het probleem en geeft bovendien zijn opinie. Er wordt constructief gezocht naar wat men zelf kan ondernemen.

Bovendien is de groepsdynamiek een meerwaarde, daar men op elkaars ideeën kan inspelen en er verder op in kan gaan. De leden stimuleren elkaar om na te denken en deel te nemen. Dit zorgt voor diepgang.

1.1.3 Nadelen focusgroep

De groepsdynamiek kan eveneens een risico inhouden, indien er dominante leden zijn. Het is belangrijk dat iedereen aan het woord komt en dat de groepsleider het proces bewaakt. Een ander risico van de groepsdynamiek is de *groupthink*, wanneer leden niet hun eigen mening gaan zeggen, maar zich gaan conformeren met de groepsnorm. Sociaal wenselijk antwoorden kan leiden tot een vertekend beeld van de werkelijke problematiek.²

Tot slot bevat een focusgroep maar een klein aantal waarnemingseenheden, terwijl er veel onderzoekseenheden zijn. De internationale studenten aan de UHasselt zijn met bijna 850 studenten, terwijl een focusgroep zich tot maximaal tien personen beperkt. Dit kan ertoe leiden dat er toevalsfouten in het onderzoek sluipen en de resultaten niet generaliseerbaar zijn.³

---

¹ FISCHER, T., JULSING, M. *Onderzoeksvaardigheden*. Groningen, Noordhoff Uitgevers bv Groningen/Houten, 2009.

² SWANBORN, P. *Basisboek sociaal onderzoek*. Den Haag, Boom Onderwijs, 2010.

³ DE WIT, H. *Sociologische documentatiemethoden*. Hasselt, PXL, 2012. (cursus)

1.1.4 Besluit keuze focusgroep

Ondanks de nadelen die de methode van een focusgroep heeft, zijn de voordelen van deze methode sterker. Het gecombineerd werken met een enquête zorgt ervoor dat het onderzoek een brede invalshoek biedt over de noden van studenten.

De gespreksleider dient toe te zien op eventuele leden die de *groupthink* beïnvloeden. Iedereen moet evenwaardig kunnen participeren en elkaar versterken in meningen en ideeën.

1.2 Productontwikkeling

Ten slotte wordt er een product ontwikkeld – een brochure – waarin informatie voorzien wordt om de noden van studenten op te vangen waar mogelijk. Een brochure is een eenvoudig hulpmiddel waarbij veel personen in één keer bereikt kunnen worden. Het is laagdrempelig om informatie in op te zoeken en staat het ter beschikking van iedereen.

2. Beschrijvend onderzoek

2.1 De middelen van UHasselt

De UHasselt heeft reeds heel wat hulpmiddelen ter beschikking voor internationale studenten. Deze helpen zowel bij de voorbereiding, als bij het internationale verblijf van de studenten.

2.1.1 Dienst Studentenvoorzieningen

De Dienst Studentenvoorzieningen is het eerste aanspreekpunt binnen de UHasselt voor internationale studenten. Deze dienst helpt bij huisvesting, visa, verzekeringen en andere documenten. Ze ondersteunt studenten bij de praktische regeling van de uitwisseling. Ook wanneer studenten problemen ondervinden op het vlak van deze zaken, kunnen ze terecht bij de dienst voor hulp en begeleiding.

2.1.2 Welcome Guide

De UHasselt heeft een brochure, *Welcome Guide*, waar inkomende studenten en internationale gasten beknopt wegwijs gemaakt worden door de instelling. De brochure bevat 28 pagina's met informatie over Hasselt, Diepenbeek en België in het algemeen, specifieke informatie over de UHasselt en praktische informatie. De praktische informatie van de brochure is toegespitst op administratie, de gezondheidsverzekering, huisvesting, telefo-

nie, het openen van een bankrekening, vrijetijdsbesteding...¹ Deze bondige gids wordt voor elke student ter beschikking gesteld, zowel online als in papieren vorm. Deze gids wordt elk jaar aangepast met de meest recente informatie.

2.1.3 Website

De UHasselt heeft een website met heel wat informatie. Studenten kunnen er antwoorden op veel van hun vragen terugvinden. Deze website is in het Engels beschikbaar, maar indien er naar externe pagina's wordt doorverwezen, is deze pagina niet altijd in het Engels beschikbaar. Hierdoor missen studenten een deel van de informatie over faciliteiten waarvan ze gebruik kunnen maken. In 2015 zal de website van de UHasselt aangepast worden. Er zullen meer pagina's vertaald worden, zodat meer informatie beschikbaar is voor studenten.

2.1.4 Het oriëntatieprogramma

De UHasselt biedt een oriëntatieprogramma aan de eerste dagen van een nieuw semester. Hier wordt alle administratieve informatie nog eens meegedeeld en kunnen studenten vragen stellen. De verschillende studentenverenigingen hebben de mogelijkheid zich voor te stellen en de bestaande culturele activiteiten worden opgesomd. Op deze dag krijgen de studenten een bundel met heel wat informatie en is er voldoende tijd voorzien waarop de studenten elkaar kunnen leren kennen.

2.1.5 De International Council

De International Council is een studentenraad voor en door internationale studenten. Het is een onderdeel van de Vlaamse studentenraad en heeft enkel een signaleringsfunctie. De problemen en moeilijkheden die door de internationale studenten worden aangegeven binnen de council, worden doorgegeven aan de Vlaamse studentenraad. Deze laatste raad heeft een beslissingsbevoegdheid en kan iets ondernemen in verband met het gestelde probleem.

2.1.6 Het International Platform

Het International Platform is een project dat in het kader van het beleidsplan internationalisering is opgestart in november 2014. In dit project werken Vlaamse en internationale studenten samen aan diverse sensibiliserings- en ontspannende activiteiten. Er is de mogelijkheid om deel te nemen aan taalcafés en te werken rond de welkomst en begeleiding van nieuwe studenten.

---

¹ INTERNATIONAL OFFICE, *Welcome Guide. 2014-2015*. Hasselt, UHasselt, 2014. (brochure)

Dit onderzoek is ingebed in de werking van het Internationaal platform. Het zorgt er voor dat aan het einde van dit onderzoek een groep studenten bezig zal blijven met het welzijn van internationale studenten. Dit waarborgt de continuïteit. Studenten dragen hierdoor mee verantwoordelijkheid voor het welzijn van nieuwe studenten, en zetten zich in om hier verbetering in te brengen.

2.1.7 De Christelijke Campus Gemeenschap

De Christelijke Campusgemeenschap (CCG) houdt zich bezig met geloof en vriendschap. Studenten kunnen hier terecht om hun geloof te belijden in een groep gelijkgestemden. Deze vereniging heeft een internationale afdeling en buitenlandse studenten kunnen altijd terecht bij de campuspastor voor een gesprek.

2.2 Noden van internationale studenten

Een eerste peiling naar de noden van internationale studenten gebeurt door een enquête van de Dienst Internationalisering en een samenkomst met de International Council.¹

2.2.1 Algemene resultaten enquête

In november 2014 heeft de Dienst Internationalisering een enquête verspreid onder haar internationale studenten. Deze enquête werd ingevuld door 58 studenten. De bevraging ging over vier thema's:

- 1 De aankomst in België
- 2 Het verloop van de aanmelding bij de UHasselt
- 3 De uitgaven en kosten van studenten
- 4 Korte bevraging rond het Internationaal Forum

Ten eerste werd er gevraagd hoe de aankomst in België was voor de studenten. Dit ging zowel over de voorbereiding van de uitwisseling en het zoeken naar huisvesting, als over hoe de effectieve aankomst verlopen is. Uit dit deel van de ondervraging bleek dat er nog niet voldoende uitleg op de website in het Engels vertaald is. Hierbij ging het vooral over externe websites die voor studenten bedoeld zijn, zoals de website rond studentensport en informatie over het restaurant. 28% van de studenten gaf aan dat informatie over visa goed te vinden is en 27% zei hetzelfde over de beursmogelijkheden.

Ten tweede werd er gepeild naar het verloop van hun aanmelding aan de Universiteit Hasselt en waarom ze kozen voor de UHasselt. Tweeëndertig studenten gaven hier aan

---

¹ Bijlage 2: Vragenlijst enquête

dat ze omwille van het academisch programma deze keuze gemaakt hebben, iets minder dan de helft (23 studenten) gaf aan naar de UHasselt te komen omwille van de geografische ligging. De levensomstandigheden in België, studiebeurs en inschrijfgelden bleken niet voor veel studenten echt een meerwaarde te zijn in hun keuze. Één vierde van de studenten gaf aan hiervoor de UHasselt gekozen te hebben.

Studenten konden alsook feedback geven over het oriëntatieprogramma. Ze gaven hierbij aan dat er te veel lege momenten tijdens de dag waren, die met informatie opgevuld konden worden. Contradictorisch gaven ze aan dat er een *information overload* was op deze dag, waardoor ze niet alles konden onthouden. Vanuit deze feedback worden al verbeteringen aangebracht aan het oriënteringsprogramma voor de nieuwe studenten van het tweede semester.

Ten derde handelde een onderdeel over de uitgaven en kosten die de studenten hebben. Hier werd gevraagd hoe hun financiële voorbereiding verliep en of ze recht hebben op een beurs. Hun ervaring over de Belgische kosten werd ook nagevraagd. 39% van de studenten gaf aan dat ze wekelijks tussen 50 en 100 euro uitbesteden. 28% zei toe te komen met 20 tot 50 euro per week. De rest van de studenten besteedde meer per week, en slechts 2% gaf aan minder dan 20 euro per week uit te besteden.

Als studenten prijzen moeten vergelijken met het thuisland, dan kost eten, drinken en huisvesting meer in België. 72% gaf aan dat voeding meer kost in België, terwijl kleding en studieboeken hier goedkoper zijn.

Tot slot was er een bevraging of de studenten nood hadden aan een internationaal platform. 77% van de studenten gaf aan het internationaal platform belangrijk tot zeer belangrijk te quoteren. Dit gebeurde voor het platform bestond, zodat er gepeild kon worden of er een draagvlak was voor het internationaal platform. De meeste studenten zouden hier gebruik van willen maken om nieuwe mensen te leren kennen (87%), om andere culturen te ontdekken en de eigen cultuur te delen (77%), om een nieuwe taal te leren (68%) en om de universiteit te adviseren over problemen die internationale studenten ervaren (45%).

2.2.2 Overleg International Council

Uit het overleg met de International Council zijn er nog andere vragen en noden duidelijk geworden. Zo wordt er meer informatie rond vrijetijdsbesteding gevraagd. Bij welke verenigingen of clubs kunnen studenten zich aansluiten? Waar kunnen ze sport beoefenen, naar de film gaan of cultuur beleven? Ze willen graag een taal leren, liefst het Nederlands, maar andere talen mogen ook. Een veel voorkomende vraag onder studenten is de vraag

hoe ze budgettair kunnen overleven en op welke manieren ze geld kunnen besparen.

2.3 Onderzoek focusgroep

Op basis van voorgaande inventarisatie is een focusgroep opgesteld om hier verder rond te werken en de noden meer in kaart te brengen. Dit is de tweede peiling naar de noden. In de focusgroep zitten de partijen die belang hebben bij het onderzoek. Enerzijds zijn dit studenten, zowel Vlaamse als internationale. Anderzijds zijn dit de stafmedewerkers van de Dienst Internationalisering.

De studentengroep staat zelf het dichtste bij de problemen en het is hun mening en idee dat hier van belang is om mee aan de slag te gaan. De Vlaamse studenten kunnen hierbij de internationale studenten ondersteunen of begeleiden. Hun kijk op de problematiek is anders, wat zorgt voor een extra invalshoek.

De Dienst Internationalisering wordt betrokken om eventueel bepaalde oplossingen al te communiceren naar de studenten. Deze betrokkenheid garandeert een kwaliteitscontrole voor het verdere vervolg van de focusgroep.

Hoewel een focusgroep een tijdelijk gegeven is, zal deze groep na het onderzoek blijven bestaan. De groep is ingebed in het Internationaal Platform. Zo is er een structurele werking rond het welzijn van internationale studenten.

Naast de focusgroep is er ook een nauwe samenwerking met de International Council. De council wordt telkens op de hoogte gesteld van de besproken items van de focusgroep. Indien hierbij al concrete en praktische stappen ondernomen kunnen worden, moet dit niet wachten.

2.3.1 Bijeenkomsten

Er is tweemaal een bijeenkomst van de focusgroep gepland in december. Bij de eerste bijeenkomst worden de noden van studenten verder in kaart gebracht en beschreven. Op basis hiervan komt de focusgroep een tweede maal samen om te brainstormen over de ontwikkeling van een product.

2.3.2 Eerste overleg

Bij de eerste bijeenkomst is er een kennismaking van de leden, zodat de leden aan elkaar kunnen wennen. Dit is belangrijk om de groepssfeer te bevorderen. Vervolgens wordt het opzet van de focusgroep kort toegelicht, zodat de leden weten wat er van hen verwacht wordt. Daarna worden de leden op de hoogte gesteld van de resultaten van de enquête. Dit geeft een eerste aanzet tot nadenken.

Hierna volgt een tweeledige brainstorm. Ten eerste is er een brainstorm met de vraag: *Wat kunnen we allemaal doen binnen deze groep?* Na een discussie over de resultaten van deze brainstorm, volgt een tweede brainstorm met de vraag: *Waar hebben de studenten zelf nood aan gehad tijdens hun eerste weken aan de UHasselt?* Deze brainstorm wordt gevolgd door een discussie over wat de noden specifiek inhouden en wat er aan gedaan kan worden.¹

De focusgroep geeft zelf aan te kunnen werken rond vier thema's:

1. een buddysysteem
2. meer informatiesessies
3. meer (welkomst)activiteiten
4. een meer uitgebreide *Welcome Guide*

3. Vergelijking met theorie

Zoals de theorie in deel 2 aanwijst, zijn er nog verschillende aandachtspunten voor studentenmobiliteit. De theorie biedt een algemene omschrijving van de aandachtspunten. Het onderzoek, dat specifiek voor de UHasselt geldt, geeft dan ook een ander en genuanceerder beeld.

3.1. Financieel

De vraag naar meer informatie over de kosten en de levensstandaard in België, toont dat studenten hier nood aan hebben. De nood om een financiële gids in de brochure te zetten, leidt tot de conclusie dat studenten hier meer ondersteuning in nodig hebben en niet altijd voldoende middelen hebben om de uitwisseling te overbruggen. Als ze wel voldoende middelen hadden, zou die nood er niet zijn om op verschillende zaken te kunnen besparen.

Uit de enquête bleek ook dat voor veel studenten eten, drinken en de huisvesting in België duurder is dan in het thuisland. Dit kan ertoe leiden dat studenten onverwachts voor kosten komen te staan, ondanks dat de student zich financieel had voorbereid.

---

¹ Bijlage 3: Eerste overleg focusgroep

3.2 Psychologisch

Studenten ondervinden stress aan de uitwisseling en dat zorgt voor een zekere druk. Over de gevolgen van deze stress is geen duidelijkheid, maar studenten zijn het liever kwijt dan rijk. Het geeft de student onzekerheid en een onprettig gevoel.

Dat studenten meer activiteiten willen en meer sociale aangelegenheden vragen, leidt er niet automatisch toe dat de student eenzaam of geïsoleerd is. Er is voornamelijk een vraag naar meer contact met de Vlaamse studenten, in plaats van naast elkaar te leven.

Over heimwee zijn er geen uitspraken gedaan, alsook over de cultuurschok die ervaren zou kunnen worden. De meeste studenten hebben een grote nieuwsgierigheid naar het Vlaamse leven en zouden meer informatie willen hebben om dit ten volle te kunnen beleven. Daarnaast willen ze graag hun eigen cultuur delen.

3.3 Besluit onderzoeksvraag

De theorie kon niet volledig getoetst worden met de praktijk. Het onderzoek wees wel uit dat er ondanks alle middelen van de UHasselt nog steeds verschillende noden spelen onder de internationale studenten. Door een terugblik op de algemene inleiding te maken, kunnen volgende besluiten gemaakt worden.

Waar ontstaat het probleem van de student?

De noden en problemen van de studenten zijn van allerlei aard. Het ontstaan ervan is niet altijd even zeker, maar veel heeft te maken met een tekort aan informatie of ondersteuning. Door het gebrek aan kennis, weten studenten niet altijd waar ze terecht kunnen met hun vragen. Ze weten niet voldoende over de bestaande faciliteiten, wat het moeilijker maakt om de situaties aan te pakken.

Komt het probleem bij meerdere studenten voor?

De opgesomde noden van de studenten zijn noden die bij meerdere personen voorkomen. Het zijn dus geen individuele problemen die één enkele student heeft, daar een groot deel van de andere internationale studenten hier mee te kampen heeft.

Met welke problemen komen studenten in contact?

De moeilijkheden zijn van allerlei aard, en dus niet over één kam te scheren. Ze zijn uiteenlopend en hebben niet altijd met elkaar te maken. Sommige problemen staan op zichzelf, terwijl andere zich in clusters voordoen.

Vormen deze problemen een bedreiging voor het welzijn van de student?

Deze moeilijkheden zijn een bedreiging voor het welzijn van de student. Het geeft de student stress en onzekerheid, waardoor het welzijn automatisch negatief beïnvloed wordt.

Weten studenten waar ze terecht kunnen als ze op bepaalde hindernissen stuiten?

Opnieuw heeft een gebrek aan kennis van faciliteiten waar de student beroep op kan doen een weerslag op het welzijn van de student.

Wat biedt de Universiteit Hasselt aan om hier bij te helpen? Waar zijn er nog hiaten in het beleid van de UHasselt?

De UHasselt stelt al verschillende middelen en faciliteiten ter beschikking om de student te helpen en te ondersteunen. Het kan niet ontkend worden dat er veel aandacht aan de internationale student geschonken wordt en dat er veel in het werk gesteld wordt om de student te helpen. Toch zijn er nog hiaten in het beleid die er voor zorgen dat de student niet altijd optimaal van zijn studie kan genieten.

Hoe kunnen studenten zelf op zoek gaan naar oplossingen?

Studenten kunnen zelf op zoek gaan naar oplossingen. De bijeenkomsten van de focusgroep hebben aangetoond dat studenten samen tot veel oplossingen kunnen komen. Hiervoor kunnen ze beroep doen op de International Council of het Internationaal Platform. Ook kunnen ze altijd terecht bij de Dienst Studentenvoorzieningen. Daarnaast zal de brochure opgesteld worden die veel informatie zal centraliseren, zodat studenten eenvoudiger informatie terug vinden.

4. Conclusie beschrijvend onderzoek

Uit de enquête, de vergadering met de International Council en de samenkomsten van de focusgroep blijken de noden van allerlei aard te zijn. Deze noden kunnen in vier categorieën ingedeeld worden.

4.1 Ondersteuning

Internationale studenten hebben nood aan ondersteuning, zowel van vrienden als van de thuis- en gastinstelling. Deze ondersteuning kan opgedeeld worden in twee types. Enerzijds is er nood aan mentale ondersteuning. Dit is voornamelijk om de stress en onzekerheid van de student op te vangen. Deze stress en onzekerheid komt er omdat alles in het gastland nieuw is. Het invullen van verschillende documenten en het aanvragen van diverse zaken loopt niet altijd van een leien dakje. Daardoor kunnen studenten stress krijgen.

Anderzijds is er nood aan praktische ondersteuning. Dit hangt nauw samen aan de mentale ondersteuning. Onder praktische ondersteuning kan de hulp bij het invullen van formulieren verstaan worden en de concrete hulp die geboden wordt bij dagelijkse handelingen, zoals het nemen van de bus.

4.2 Sociale activiteiten

Er is een nood aan activiteiten die ervoor zorgen dat het contact met andere studenten, en vooral Vlaamse studenten, verhoogd wordt. De internationale studenten geven aan vaak niet te weten hoe ze in contact kunnen komen met de Vlaamse studenten of hoe ze hiermee een band kunnen opbouwen. Bij gebrek aan gemengde activiteiten, blijven de groepen – op enkelingen na – gescheiden.

De studenten vragen om meer initiatieven en evenementen waarbij ze anderen kunnen leren kennen en vrienden kunnen maken. Dit valt moeilijker dan ze aanvankelijk dachten. Ze zouden, al dan niet in samenwerking met het Internationaal Platform, meer activiteiten willen organiseren om beide studentengroepen te mengen.

Tot slot is er de vraag naar meer welkomstactiviteiten van de UHasselt. Het oriëntatieprogramma is een van deze activiteiten, maar studenten verwachten meer.

4.3 Meer internationalisering

Vervolgens wensen de studenten meer internationalisering te zien op de UHasselt. Ze vinden dat de instelling zich te weinig profileert als internationale instelling, terwijl er veel internationale studenten en docenten aanwezig zijn. Hiermee bedoelen de studenten dat ze meer activiteiten rond internationalisering, meer culturele avonden en dergelijke zouden willen. Ook de taal is hier een belangrijk aspect, aangezien niet alle faciliteiten van de UHasselt beschikbaar zijn in het Engels. Dit gaat dan over informatie op de website of faciliteiten op de campus zelf.

4.4 Informatie

Internationale studenten hebben nood aan informatie, over bijna alle aspecten van het buitenlandse traject. Dit kan opgesplitst worden in de informatie die ze voor vertrek nodig hebben en informatie die ze kunnen gebruiken tijdens hun verblijf. Informatie over de kosten, over de levensstandaard van een land, de faciliteiten in de omgeving,... Dat soort zaken zijn belangrijk om op voorhand te weten.

Tijdens het verblijf willen studenten meer informatie over de typische gebruiken, hoe ze hun geld verstandig kunnen gebruiken en verschillende activiteiten die buiten de academische kalender aangeboden worden...

5. Productontwikkeling

Studenten geven zelf aan meer informatie nodig te hebben. Als laatste deel van het onderzoek wordt er in samenwerking met de focusgroep een brochure opgesteld.

5.1 Tweede overleg

De tweede bijeenkomst van de focusgroep gaat ten eerste over het buddysysteem. Volgens de focusgroep kan de opstart van een buddysysteem ertoe leiden dat de problemen van internationale studenten ingeperkt kunnen worden. UHasselt studenten nemen immers verantwoordelijkheid voor het begeleiden van een internationale student. Een brainstorm over de mogelijkheden van de focusgroep voor de opstart van een buddysysteem wordt gehouden.

Ten tweede gaat de bijeenkomst over de uitbreiding van de *Welcome Guide*. De noden van de studenten kunnen volgens de focusgroep beperkt of vermeden worden door meer informatie te voorzien voor de studenten. Niet enkel moet er informatie beschikbaar gesteld worden, deze informatie moet ook vlot te vinden zijn en liefst in één document gecentraliseerd zijn.

Bij deze brainstorm neemt de focusgroep het initiatief om de thema's van de brochure te bepalen. Dit is niet eenvoudig, aangezien er verschillende kleine noden zijn, die niet onder een groter thema gevoegd kunnen worden. Na de brainstorm zijn er vijf grotere thema's gekozen die besproken zullen worden. Ook de inhoud van de thema's wordt bepaald door de focusgroep. De thema's zijn gekozen volgens mate van belang enerzijds, en de mogelijkheid om er informatie over te bundelen anderzijds. Zo is het bijvoorbeeld niet mogelijk om actuele tendensen zoals de verhoging van het inschrijfgeld te vermelden in de brochure, aangezien dit een veranderlijke situatie is.¹

De thema's die bepaald zijn door de focusgroep:

- openbaar vervoer en verkeersregels
- de gezondheidsverzekering
- gezondheid en hygiëne

---

¹ Bijlage 4: Tweede overleg focusgroep

- besparen op budget
- vrije tijd, cultuur en natuur

Deze brochure is een aanvulling van de reeds bestaande *Welcome Guide* die de UHasselt heeft uitgebracht. De informatie van de nieuwe brochure zal uiteindelijk geïntegreerd worden in die van de *Welcome Guide*.¹

5.2 Conclusie productontwikkeling

De samenwerking met de focusgroep heeft een waaier van noden aan het licht gebracht, waarvan een deel in de brochure besproken is. Ze zijn onderverdeeld in vijf thema's.

Tijdens de ontwikkeling van de brochure zijn er diverse vragen naar boven gekomen, waarvan de meesten wel op de een of andere manier verweven zitten in de brochure. Alsnog bevat de brochure het grote merendeel van de informatie waar studenten om gevraagd hadden. De brochure heeft feedback gekregen van de focusgroep en de International Council. Op basis van deze feedback is de brochure al eenmaal aangepast.

6. Aanbevelingen aan UHasselt

Een eerste aanbeveling is dat er meer informatie beschikbaar gesteld dient te worden en dat deze informatie vindbaar moet zijn te allen tijde voor studenten. Het is belangrijk dat deze up to date is en voldoende uitgebreid. Het niveau van deze informatie moet verstaanbaar zijn voor studenten. De ingewikkelde informatie rond de zorgverzekering bijvoorbeeld, dient op studentenformaat uitgewerkt te worden.

Een tweede aanbeveling is dat er een lagere drempel zou kunnen zijn voor internationale studenten om hulp te vragen. Dit kan doordat de Dienst Internationalisering zich zo voorstelt aan de studenten, of door andere faciliteiten in te schakelen bij het verkrijgen van informatie. Een grotere bekendheid van de International Council bijvoorbeeld, zou ertoe leiden dat studenten al weten via welke kanalen ze hun problemen kenbaar kunnen maken. Een verdere uitbouw van het buddysysteem, het International Platform en de International Council kan hier helpen om laagdrempeligheid te bereiken.

Deze brochure kan ter beschikking gesteld worden voor alle studenten op de website van de UHasselt. Bij een aanmelding aan de UHasselt kunnen studenten ook gewezen worden op het bestaan van deze brochure, zodat ze tijdig de juiste informatie vinden. Dit

---

¹ Bijlage 5: Brochure

zorgt ervoor dat de student zelf informatie kan opzoeken en vinden alvorens hulp te moeten inschakelen.

Een vierde aanbeveling is dat de UHasselt de enquête rond het welzijn van studenten jaarlijks kan herhalen, om nieuwe noden tijdig te kunnen opsporen. Deze enquête is een handig middel voor de Dienst Internationalisering en de Dienst Studentenvoorzieningen.

Daarnaast moet de student ook goed op de hoogte zijn van alle hulpmiddelen die er bestaan. Hij moet weten dat het vragen voor hulp geen schande is en er moet nog een deel in de brochure komen die taboedoorbrekend is. In verschillende culturen mag men niet over deze moeilijkheden praten, terwijl dit een belangrijke oplossende factor is. Daarom is het belangrijk dat dit extra wordt toegelicht in de brochure.

Deel 4: Kritische kijk

1. Inleiding

Van begin oktober tot half januari ben ik intensief bezig geweest met mijn eindwerk en het thema internationalisering van het onderwijs. Hierbij heb ik het welzijn en de noden van internationale studenten onderzocht en vervolgens een brochure opgesteld om het welzijn te verhogen.

Dit laatste deel behandelt het parcours dat ik afgelegd heb om tot een resultaat te komen, alsook een kritische visie op het welzijn van internationale studenten aan de UHasselt.

1.1 Een kritische blik op het onderzoeksthema

Studenten zijn de werkende generatie van de toekomst. Eens ze niet meer studeren, onderhouden ze samen de maatschappij. Het is belangrijk dat studenten hiervoor een diploma op zak hebben en de juiste burgerschapscompetenties hebben aangeleerd. Om zoveel mogelijk goede vaardigheden aan te leren, moet de student hier ruimte voor kunnen maken. Het welzijn van de student moet in orde zijn alvorens hij zich ten volle op zijn studies kan focussen. Hier loopt het al eens mis.

Het is belangrijk dat een student in optimale omstandigheden kan studeren, of dit nu in het thuis- of buitenland is. Ik ben van mening dat instellingen hier niet altijd voldoende middelen voor inzetten. Er is een drang om goede statistieken te behalen waarbij het welzijn van de student niet altijd gepeild wordt. Er wordt gemeten of studenten goede punten hebben, of ze al dan niet herexamens hebben, of ze ergens studieverlenging hebben opgelopen,... Het welzijn wordt niet altijd onderzocht en dat is een thema dat des te meer in de schijnwerpers gezet mag worden. De resultaten van de statistieken die men wél meet worden hier immers door beïnvloedt, want studeren is meer dan enkel het intellect van de student.

1.2 UHasselt en maatschappelijk werk

Het werk dat de UHasselt verricht om de problemen van studenten te beperken tot een minimum is noemenswaardig. Ze speelt zo goed mogelijk in op de problemen van de student. Maar ik heb gemerkt dat er niet altijd de mogelijkheid is om te werken rond deze moeilijkheden. De oorzaken hiervan kunnen het gebrek aan tijd, personeel of middelen zijn.

Dat het beleid rond internationalisering van de UHasselt goed uitgebouwd is, laat ook geen twijfel. Maar het is wel een feit dat dit beleid is uitgebouwd boven het hoofd van de studenten. Bovendien kan de UHasselt niet alles zelf bepalen in haar internationaliseringsbeleid, daar er actieplannen van de Europese en Vlaamse overheid gevolgd moeten worden. Dit maakt dat het administratief en wettelijk kader sterk is, maar het welzijn van de studenten wordt hier niet automatisch beter door.

1.3 Actuele tendensen

Een beleid dat streefcijfers oplegt geeft een zekere prestatiedruk om deze cijfers te behalen binnen een bepaalde tijdsspanne. Er moet meer gepresteerd worden, er moeten meer studenten naar het buitenland, meer studenten uit ondervertegenwoordigde groepen moeten deelnemen aan een uitwisseling. Meer.

De instellingen over heel Europa – en zelfs over de hele wereld – proberen hun beleid op elkaar af te stemmen en aan te passen. Op die manier is er meer uniformiteit en wordt de administratieve afhandeling eenvoudiger. Al de (inter)nationale conferenties en overleggen streven naar een zo goed mogelijk beleid om zo hoog mogelijke cijfers te behalen. Maar heel vaak mist hier één ding: inspraak van de student, de doelgroep. Er wordt gestreefd naar meer, beter en groter. De mens achter deze statistieken wordt soms letterlijk weggecijferd en daar knelt het schoentje. Een beleid dat zo goed is uitgewerkt, verwacht cijfers om de werking te kunnen evalueren. Gevoelens van studenten kunnen hier niet of moeilijk in kaart gebracht worden. Welzijn is een pak subjectiever dan bijvoorbeeld de statistieken van het aantal studenten dat deelneemt aan mobiliteit. Omgekeerd zeggen hoge cijfers over studentenmobiliteit niets over de subjectieve ervaring van het buitenlands traject. Het beleid kan hieruit foutief concluderen dat wanneer de streefcijfers bereikt worden, er sprake is van een succesformule. Het ontbreekt hier een kritische zelfevaluatie van het systeem, daar de subjectieve ervaring van studenten niet onderzocht wordt.

1.4 Reflectie onderzoek

Het beschrijven van mijn stageplaats in het eerste deel verliep vrij vlot. Toch ben ik het week na week blijven herschrijven en veranderen. Op basis van de feedback van mijn stagementor heb ik zaken weggelaten, beter toegelicht en aangepast. Het begin van het nieuwe jaar bracht voor verschillende uitwisselingsprogramma's nieuwe regelingen mee. Deze moesten dus ook aangepast worden in mijn tekst.

De literatuurstudie verliep daarentegen moeizamer. Mijn eerste invalshoek van het onderzoek was om de armoede van internationale studenten in kaart te brengen. Dit leidde er-

toe dat ik eerst een algemeen deel over armoede had beschreven, waarna ik vastliep. Ik wist niet wat ik hier verder mee wilde doen en dit had veel tijd in beslag genomen.

Het onderzoeken van armoede bij studenten bleek te beknopt te zijn, iets waardoor ik niet verder kon. Na gesprekken met de International Council bleek de problematiek ook breder te zijn, waardoor ik van het thema armoede naar het thema algemeen welzijn gegaan ben.

Hierbij kon ik enerzijds het beleid van internationalisering omschrijven, met anderzijds de voordelen en aandachtspunten van studentenmobiliteit. Deze bredere invalshoek leidde er toe dat er een logischere opbouw was in de literatuurstudie. Alsnog heb ik het thema armoede kunnen integreren in het onderzoek, omdat er bij de aandachtspunten van internationalisering ook financiële risico's zijn. Mijn eerste invalshoek was daardoor niet verkeerd, maar onvoldoende om echt mee aan de slag te kunnen.

Het was niet eenvoudig om alles te beschrijven met de juiste diplomatie. Uit de literatuurstudie mocht de lezer niet verkeerdelijk concluderen dat de nadelen van mobiliteit groter zijn dan de voordelen. Wat ik hier moeilijk aan vond, was dat de problematiek mij nauw aan het hart ligt en ikzelf deze klemtoon wel legde. Ik sprak meer vanuit mijn gevoel, dan volgens de bronnen. Daardoor heb ik vaak mijn woorden moeten herschrijven, zodat ik tot een meer neutrale formulering kwam. Dit is uiteindelijk gelukt. Ik vind dat de lezer bewust wordt over de voor- en nadelen, maar hierdoor niet afgeschrikt wordt voor een buitenlandse ervaring.

In het onderzoek heb ik niet alle hindernissen van studenten kunnen benaderen, omdat er in de brochure slechts vijf thema's uitgewerkt zijn. Er is echter nog meer waar internationale studenten mee zitten, waar ik geen tijd voor gehad heb om het verder uit te werken. Dat is het grootste probleem dat ik ben tegengekomen bij het schrijven van het eindwerk: tijd. Ik wilde enorm veel doen, maar ben ongestructureerd begonnen. Dit leidde ertoe dat ik op momenten vast zat en tijd besteedde aan zaken die ik uiteindelijk niet gebruikt heb. Op een bepaald moment ben ik wat het geloof in het onderzoek verloren, omdat de logische opbouw ontbrak. Tijdens de kerstreces heb ik me enorm herpakt en heb ik veel verloren tijd ingehaald. Ik heb in die twee weken volledig kunnen bijbenen, waardoor ik tijdig aan de brochure begonnen ben.

Ook de samenkomsten met de focusgroep hadden meer gestructureerd en doelgericht kunnen zijn. Maar anderzijds denk ik dat dit op het vlak van resultaten net een meerwaarde is geweest dat er geen vaste structuur was. Studenten hebben nu vrijelijk kunnen spreken over wat ze zelf ervaren.

De theorie zoals deze beschreven wordt in het tweede deel heb ik onvoldoende kunnen toetsen aan de hand van het onderzoek. Toch is een veel grotere reeks noden aan het licht gekomen, doordat de focusgroep zelf allerlei zaken heeft kunnen aangeven. Ik besef dat een deel van de problematiek van studenten niet naar boven gekomen is door taboes die spelen. Zo zullen sommige studenten wel aangeven dat ze een brochure willen met informatie over budgettair leven, maar zullen ze niet zeggen dat ze financiële problemen hebben. Hetzelfde geldt voor eenzaamheid en isolatie van studenten. Hierover praten is moeilijk. Als student moet je veel vrienden hebben en mag je geen *loner* zijn. Vrienden worden met mensen van een andere nationaliteit is echter niet vanzelfsprekend, hoe vlot in omgang je ook bent. Dat element is te weinig toegelicht in de brochure.

Bij het onderdeel over vrijetijdsbesteding, ben ik er verkeerdelijk van uitgegaan dat studenten deze zaken in groep doen en niet alleen. Om dit enigszins nog te corrigeren heb ik alle studentenverenigingen van Hasselt en Diepenbeek opgesomd, met de grote tip dat aansluiten bij een vereniging helpt om een vriendengroep te vinden.

Zelf mis ik nog een luik 'hulpverlening'. Op de website van de UHasselt staat wel een vermelding naar de campuspastor, studentenpsycholoog en maatschappelijk assistent indien de student wil praten. Maar ik denk dat de drempel hiervoor nog te hoog is, zeker voor internationale studenten. Een specifiekere toelichting hierover en een stuk tekst waarin wordt aangegeven dat hulp zoeken geen schande is, had hier nog gepast.

Met wat ik nu weet zou ik de uitgevoerde enquête aanpassen met extra vragen en opnieuw verzenden. Ik zou de studenten meer op het belang van deze enquête willen wijzen, omdat de antwoorden effectief tot oplossingen kunnen leiden. Ik zou een grotere respons willen creëren. Tot zover waren er slechts 58 resultaten, terwijl er ongeveer 850 internationale studenten aan de UHasselt ingeschreven zijn. Er kunnen zoveel meer hiaten en oplossingen in kaart gebracht worden, als er een hogere respons zou zijn.

1.5 Gevolgen onderzoek

Het onderzoek heeft bepaalde aandachtspunten aan het licht en ter sprake gebracht. Dit is goed geweest, aangezien er al concrete gevolgen zijn. De tijd die ik aan het onderzoek heb kunnen besteden, is een hefboom geweest voor andere diensten. Het onderzoek was in principe het voorbereidend werk. Eenmaal de resultaten bekend waren, konden de diensten ermee aan de slag.

Zo is er binnen het International Platform een werkgroep *Welcome and Guidance* opgericht, die zich bezighoudt met het welzijn en begeleiden van de studenten. Deze groep is

begonnen met het opzetten van een buddyproject en zal ook zelf als buddy fungeren op het oriëntatieprogramma van het tweede semester. Zowel Vlaamse als internationale studenten zetten zich hier in voor de nieuwe studenten. Het engagement van studenten voor andere studenten, is een zeer goede en laagdrempelige oplossing. Ze zullen niet altijd precies weten hoe ze kunnen helpen, maar bieden al een goede ondersteuning voor anderen.

Daarnaast is er een overleg geweest met de Dienst Studentenvoorzieningen. De resultaten van de enquête en de noden die voortkwamen uit de focusgroep zijn hier besproken. Dit zorgt voor transparantie tussen de diensten van de UHasselt. Ook heeft de Dienst Studentenvoorzieningen meegeholpen aan de brochure en hebben ze bepaalde delen aangevuld. Hierdoor is de kwaliteit van de brochure gegarandeerd. De brochure zelf zal geïntegreerd worden in de reeds bestaande *Welcome Guide*. Hij zal online beschikbaar gesteld worden voor studenten, zodat deze groep veel informatie op één plaats kan vinden.

1.6 Conclusie onderzoek

Een belangrijke conclusie vind ik dat de noden van de studenten weer actueel gemaakt zijn. Studenten zelf, van het International Platform en de International Council, zijn nu bezig met dit thema. Indien zich een tijdstekort voordoet bij de stafmedewerkers, zijn er nog steeds studenten die anderen kunnen opvangen.

Ik ben dan ook tevreden over dit onderzoek, zeer tevreden. Ik zou het helemaal anders aangepakt hebben als ik eerder geweten had waar ik naartoe wou, maar ik heb geen spijt van de gehanteerde methodes. Het opzet is geslaagd en er zijn nu al gevolgen waar de internationale studenten voordelen uit kunnen halen. Dat is voor mij belangrijk.

Ik vind het spijtig dat ik de theorie niet beter heb kunnen matchen met de praktijk. Hier had ik graag meer over geweten. De thema's eenzaamheid en cultuurschok had ik graag ook kunnen verwerken in de brochure. Maar over het algemeen kan ik zeggen dat ik veel in kaart heb kunnen brengen met de tijd en middelen die ik had, en dat ik dus een goed gevoel aan dit onderzoek overhoud.

Algemeen besluit

Veel studenten nemen deel aan een buitenlands traject in het hoger onderwijs. De theorie wijst hier uit dat dit niet altijd even vlot verloopt, en dat de student soms problemen ondervindt die van allerlei aard kunnen zijn. Hierdoor kan de student niet ten volle van zijn buitenlandse ervaring genieten, want dit zou een fijne periode van de studententijd moeten zijn. De vraagstelling is hier duidelijk: Welke problemen ondervinden studenten aan de UHasselt die gevolgen hebben voor hun welzijn?

Waar de problemen van studenten zich situeren, is volgens de literatuur op te delen in twee delen: psychologisch en financieel. Studenten hebben het soms mentaal zwaar met een uitwisseling, voornamelijk door stress. De uitwisseling zelf kan leiden tot eenzaamheid, heimwee en een cultuurschok. Op financieel vlak kan de student zich in de problemen bevinden doordat hij te weinig geld heeft om de uitwisseling te overbruggen. Dit gebeurt nog steeds, ondanks dat studentenmobiliteit ondersteund wordt door Europa en de lidstaten.

De studenten van de UHasselt ondervinden verschillende problemen, waar de UHasselt momenteel nog geen oplossing voor heeft. Deze moeilijkheden zijn in kaart gebracht door de methode van de focusgroep en vallen algemeen onder te verdelen in vier categorieën van noden.

Ten eerste hebben studenten nood aan meer ondersteuning. Deze ondersteuning moet niet enkel van de instellingen komen, maar ook van familie en vrienden. Best kan dit een combinatie zijn van mentale en praktische ondersteuning. Ze vullen elkaar vaak aan.

Ten tweede hebben studenten nood aan meer sociale activiteiten. Studenten hopen tijdens hun periode in het buitenland nieuwe mensen te leren kennen, cultuur van de lokale studenten op te doen en samen een fijne tijd te beleven. Het gebrek hieraan leidt ertoe dat studenten zich soms eenzaam of geïsoleerd voelen. Daarom zouden ze meer activiteiten willen om zowel andere internationale als Vlaamse studenten te leren kennen.

Ten derde willen studenten meer internationalisering op de UHasselt. Ze missen een internationale uitstraling van de UHasselt, en zouden hier graag meer van willen zien.

Ten slotte geven studenten aan meer informatie te willen. Deze hebben ze op voorhand en tijdens hun verblijf nodig, maar vinden ze niet altijd. Informatie waarover zich bepaalde faciliteiten bevinden, zorgt er voor dat de student ook weet waar hij met bepaalde vragen terecht kan. Het gebrek hieraan heeft tot gevolg dat de student indien hij iets aan zijn situatie wil doen, niet weet hoe hij hieraan kan beginnen.

De vraag naar meer informatie heeft er toe geleid dat er een brochure opgesteld is. De brochure omvat vijf uitgewerkte thema's die gekozen zijn door de focusgroep. Deze thema's zijn openbaar vervoer en verkeer, gezondheidszorg, gezondheid en hygiëne, budgettair leven en tot slot vrije tijd, cultuur en natuur. Deze brochure is een uitbreiding op de reeds bestaande *Welcome Guide* van de UHasselt.

Bibliografie

Schriftelijke bronnen

Boeken

BRYLSBAERT, M., *Psychologie*. Gent, Academia Press, 2006.

CAESTECKER, F., REA, A., *Migreren voor een diploma. Studenten van buiten de Europese Unie in het Belgisch hoger onderwijs*. Leuven, Acco, 2009.

DE JONG, S., OOSTERBAAN, W., VAN DELFT, D., *Studeren. Van het ordenen van informatie tot het schrijven van een leesbare scriptie*. Amsterdam, Uitgeverij Balans BV, 2002.

FISCHER, T., JULSING, M. *Onderzoeksvaardigheden*. Groningen, Noordhoff Uitgevers bv Groningen/Houten, 2009.

FRISQUE, A-M., *De kracht van stress*. z.p., Witsand uitgevers, 2011.

MEDORA, N., WOODWARD, J.C., *Loneliness among adolescent college students at a midwestern university*. z.p., z.u., 1986.

SWANBORN, P. *Basisboek sociaal onderzoek*. Den Haag, Boom Onderwijs, 2010.

VAN TILBURG, T., *Zicht op eenzaamheid. Achtergronden, oorzaken en aanpak*. Assen, Koninklijke Van Gorcum, 2007.

Brochures

DE KOCK, L., SOENEN, M., *Brains on the move. Actieplan mobiliteit 2013*. z.p.,z.u., 2013. (brochure)

INTERNATIONAL OFFICE, *Welcome Guide. 2014-2015*. Hasselt, UHasselt, 2014. (brochure)

Cursus

DE WIT, H. *Sociologische documentatiemethoden*. Hasselt, PXL, 2012. (cursus)

Audiovisuele bronnen

Websites

ALLAERT, B., Aanpassing en cultuurschok. *Internet*.
(<http://www.studeerinhethetbuitenland.be/nl/aanpassing-en-cultuurschok/>)

- ALLAERT, B., De omgekeerde cultuurschok. *Internet*.
(<http://www.studeerinhetsbuitenland.be/nl/de-omgekeerde-cultuurschok/>)
- ALLAERT, B., Het verblijf in het buitenland. *Internet*.
(<http://www.studeerinhetsbuitenland.be/nl/het-verblijf-in-het-buitenland/>)
- ALLAERT, B., BASTIAENS, J., BUEKERS, M., e.a., De voordelen voor de student. *Internet*,
(<http://www.handboek-internationalisering.be/nl/de-voordelen-voor-de-student/>)
- ALLAERT, B., Nieuwe leermeesters : een andere benadering, een diepere kijk. *Internet*.
<http://www.studeerinhetsbuitenland.be/nl/nieuwe-leermeesters-een-andere-benadering-een-diepere-kijk/>
- ARMENIAN BOLOGNA SECRETARIAT, BFUG Charis and Vice-Chair. *Internet*.
(<http://www.ehea.info/article-details.aspx?articleId=8>)
- BELGIAN FEDERAL GOVERNMENT, Bevolking per nationaliteit, geslacht, leeftijdsgroepen op 1/1/2010. *Internet*.
(http://economie.fgov.be/nl/modules/publications/statistiques/bevolking/population_nationale_groep_classificatie_geslacht_leeftijd_1er_janvier_2010.jsp)
- BUEKERS, M., Werken en studeren in een andere cultuur. *Internet*.
(<http://www.studeerinhetsbuitenland.be/nl/werken-en-studeren-in-een-andere-cultuur-een-persoonlijke-verrijking/>)
- BUEKERS, M., De institutionele voordelen van de internationalisering. *Internet*.
(<http://www.handboek-internationalisering.be/nl/de-institutionele-voordelen-van-de-internationalisering/>¹)
- BUEKERS, M., De voordelen voor de student. *Internet*. (<http://www.handboek-internationalisering.be/nl/de-voordelen-voor-de-student/>)
- BUEKERS, M., De taalcompetentie : dat extraatje dat je zomaar extra verwerft. *Internet*.
(<http://www.studeerinhetsbuitenland.be/nl/de-taalcompetentie-dat-extraatje-dat-je-zomaar-verwerft/>)
- BUEKERS, M., De voordelen voor de student. *Internet*. (<http://www.handboek-internationalisering.be/nl/de-voordelen-voor-de-student/>)
- CIMO, *What do we know about the economic impact of international higher education students?* *Internet*, 1 januari 2014.
(http://www.cimo.fi/services/publications/facts_express_4b_2014)
- DE RIDDER, I., Advies over uitdagingen voor het Vlaamse hoger onderwijs in de 21ste eeuw. *Internet*, 13 november 2012. (http://www.vlor.be/sites/www.vlor.be/files/rho-rho-adv-001_1.pdf)

TRENDS, België vierde meest open economie. *Internet*, 21 januari 2013.
(<http://trends.knack.be/economie/finance/belgie-vierde-meest-open-economie/article-normal-245089.html>)

UHASSELT, Opdrachtverklaring. *Internet*, 11 oktober 2014.
(<http://www.uhasselt.be/UH/OverUHasselt/beleid/Opdrachtverklaring.html>)

UHASSELT, Opdrachtverklaring. *Internet*.
(<http://www.uhasselt.be/UH/OverUHasselt/beleid/Opdrachtverklaring.html>)

UHASSELT, Scholarships. *Internet*. (<http://www.uhasselt.be/Scholarships>)

UHASSELT, Studentenvoorzieningen. *Internet*.
(<http://www.uhasselt.be/Studentenvoorzieningen>)

UHASSELT, StuRa. *Internet*. (<http://www.uhasselt.be/UH/studenten/Studeren-aan-de-UHasselt/Studeren-aan-de-UHasselt-Studentenraad.html>)

ZONDER SCHRIJVER, ASEM-DUO, Duo-Belgium/Flanders. *Internet*.
(www.aseduo.org/sub_2/content.asp?table=bbs_03_program&multi=prog_belgium&idx=13&app_form_data_yn=Y)

ZONDER SCHRIJVER, Transition fellowship programme. *Internet*, 15 december 2014.
(www.studyinlanders.be/en/scholarship-programmes/transition-fellowship-programme/)

ZONDER SCHRIJVER, Over VLIR-UOS. *Internet*. (<http://www.vliruos.be/overvliruos>)

ZONDER SCHRIJVER, Studie- en stagebeurzen. *Internet*.
(<http://www.btcctb.org/nl/studie-en-stagebeurzen>)

ZONDER SCHRIJVER, Master mind scholarships. *Internet*, 15 december 2014.
(www.studyinlanders.be/en/scholarship-programmes/master-mind-scholarships/)

ZONDER SCHRIJVER, Welkom. *Internet*, 2 september 2014.
(<http://ccgdiepenbeek.be/>)

ZONDER SCHRIJVER, Afdelingen (directoraten-generaal) en diensten. *Internet*, 5 december 2014. (http://ec.europa.eu/about/ds_nl.htm)

ZONDER SCHRIJVER, Education and Training 2020 (ET2020). *Internet*, 23 oktober 2009.
(http://europa.eu/legislation_summaries/education_training_youth/general_framework/ef0016_en.htm)

ZONDER SCHRIJVER, Het Bolognaproces: totstandbrenging van een Europese ruimte voor hoger onderwijs. *Internet*, 9 april 2010.
(http://europa.eu/legislation_summaries/education_training_youth/lifelong_learning/c11088_nl.htm)

ZONDER SCHRIJVER, Verklaring van Leuven verzet bakens hoger onderwijs. *Internet*, 29 april 2009. (www.ond.vlaanderen.be/nieuws/2009/0429-LeuvenLLN.htm)

ZONDER SCHRIJVER, The Bologna Process 2020 – The European Higher Education Area in the new decade. *Internet*, 29 april 2009.
(<http://www.ond.vlaanderen.be/nieuws/2009/bijlagen/0429-LeuvenLLNCommunique.pdf>)

ZONDER SCHRIJVER, Het Bolognaproces: totstandbrenging van een Europese ruimte voor hoger onderwijs. *Internet*, 9 april 2010.
(http://europa.eu/legislation_summaries/education_training_youth/lifelong_learning/c11088_nl.htm)

ZONDER SCHRIJVER, Generieke beurzen. *Internet*, 15 december 2014.
(www.studeerinhetbuitenland.be/nl/beurzen/generiek-beurzenstelsel/)

ZONDER SCHRIJVER, Flanders Knowledge Area. *Internet*.
(<http://www.flandersknowledgearea.be/>)

ZONDER SCHRIJVER, Handboek internationalisering. *Internet*.
(<http://www.flandersknowledgearea.be/nl/projecten/handboek-internationalisering/>)

ZONDER SCHRIJVER, Good Practices Workshops. *Internet*.
(<http://www.flandersknowledgearea.be/nl/good-practices-workshops/>)

ZONDER SCHRIJVER, Reconfirm. Transfer of innovation. *Internet*.
(<http://www.reconfirm.eu/nl/>)

ZONDER SCHRIJVER, Onderzoek 'internationalisation at home' positief ontvangen. *Internet*, 22 mei 2014. (<http://www.nuffic.nl/actueel/nuffic-news/onderzoek-internationalisation-at-home-positief-ontvangen>)

ZONDER SCHRIJVER, What is culture shock?, *Internet*.
(<http://www.internations.org/magazine/what-is-culture-shock-15332>)

Bijlagen

Samenvatting

Dit eindwerk onderzoekt waar er nog hiaten zijn in het beleid van de Universiteit Hasselt, die het welzijn van internationale studenten beïnvloeden. De onderzoeksvraag is 'Welke problemen ondervinden studenten aan de UHasselt die gevolgen hebben voor hun welzijn?' Dit onderzoek is zowel beschrijvend, als ontwikkelend van aard. De noden van studenten werden in kaart gebracht door middel van een enquête en de methode van de focusgroep. Op basis van de noden die daar beschreven werden, is er een brochure ontwikkeld. Het bevat informatie die ervoor kan zorgen dat studenten zelf op zoek kunnen gaan naar een oplossing voor hun probleem.

Studeren in het buitenland is iets wat steeds vaker voorkomt. Meer studenten van het hoger onderwijs nemen deel aan een internationaal traject om hun studie elders voort te zetten. Zowel het Europese, als het Vlaamse beleid is sterk uitgewerkt om de hoger onderwijsinstellingen hierin te kunnen begeleiden. Dat is belangrijk, want studentenmobiliteit heeft vele voordelen voor de student. Zowel op korte als op lange termijn ervaart de student positieve gevolgen van de uitwisseling. Maar het beleid heeft ook een belangrijke rol in het kunnen beperken van de risico's die studenten lopen tijdens de uitwisseling.

Studenten kunnen zowel financieel, als psychologisch op moeilijkheden stuiten als ze naar het buitenland gaan voor studies. Het financiële luik houdt in dat studenten problemen met geld ervaren. Het kan zijn dat de student een tekort aan geld heeft en het dus moeilijk heeft om de uitwisseling financieel te overbruggen. In sommige gevallen kan er ook sprake zijn van armoede.

De problemen die een student ervaart kunnen ook psychologisch van aard zijn. Dit is een aandachtspunt van studentenmobiliteit dat zich in allerlei vormen kan voordoen. De student kan ten eerste stress ervaren, door de administratieve last die een uitwisseling meeneemt. Daarnaast kan de student zich ook eenzaam voelen als hij zich niet kan integreren in de cultuur van het gastland. Als hij zich niet kan aansluiten bij de lokale of internationale studenten in het buitenland, kan dit leiden tot eenzaamheid en isolatie. Vervolgens kan er zich ook heimwee voordoen. De student laat zijn vertrouwde omgeving achter en mist daardoor ook belangrijke aangelegenheden zoals verjaardagen in het thuisland. Tot slot kan de student ook een cultuurschok ervaren.

Het onderzoek was zowel beschrijvend als ontwikkelend van aard. Het beschrijvend gedeelte gebeurde aan de hand van een enquête van de Dienst Internationalisering van

de UHasselt. Deze enquête peilde naar het welzijn van de internationale studenten. Op basis van de antwoorden konden verschillende noden al beschreven worden en werd er ook een focusgroep samengesteld. In deze focusgroep zaten zowel Vlaamse als internationale studenten en ook stafmedewerkers van de UHasselt.

Deze focusgroep is tweemaal samen gekomen om de noden van internationale studenten te bespreken. Niet enkel werd er vastgesteld wat de problemen waren, ook werd er constructief naar een oplossing gezocht.

De noden van internationale studenten kunnen in vier categorieën ingedeeld worden. Ten eerste hebben studenten meer nood aan ondersteuning. Deze ondersteuning dient zowel praktisch, als mentaal te zijn. Ten tweede hebben studenten meer nood aan sociale activiteiten met andere Vlaamse en internationale studenten. Ten derde vragen studenten meer internationalisering op de campus van de Universiteit Hasselt. Ze willen het internationale karakter van de instelling meer zien doorschijnen. Tot slot geven studenten aan dat ze nood hebben aan meer informatie.

Het ontwikkelende gedeelte van het onderzoek gaat verder op de vraag naar meer informatie. Samen met de focusgroep zijn er vijf thema's bepaald die verder uitgewerkt zullen worden in de brochure. Deze thema's zijn openbaar vervoer en verkeersregels, de gezondheidsverzekering, gezondheid en hygiëne, budgettair leven en tot slot vrije tijd, cultuur en natuur. Het resultaat is een brochure geworden, een uitbreiding van de reeds bestaande Welcome Guide.

De conclusie van het onderzoek is dat er nog steeds hiaten zijn in het beleid van de UHasselt, die leiden tot problemen die het welzijn van de student negatief beïnvloeden. Er kunnen verschillende aanbevelingen aan de Universiteit Hasselt gedaan worden. Ten eerste kan de UHasselt meer informatie ter beschikking stellen voor studenten, deze informatie dient ook vlot vindbaar te zijn. Ten tweede kunnen studenten zelf mee de noden van andere studenten opvangen. Dit kan in het kader van projecten zoals de International Council of het International Platform. Het zoeken naar hulp, van welke aard ook, zou voor de student laagdrempelig moeten zijn. Dit kan als andere studenten ingeschakeld worden. Vervolgens moet de opgestelde brochure vlot te vinden zijn. Deze brochure centraliseert veel informatie en verwijst ook door naar de juiste instanties indien er nog vragen zijn. Ten vierde mag de uitgevoerde enquête naar het welzijn van studenten jaarlijks herhaald worden. Op die manier blijven de noden van studenten ook actueel. Tot slot mag er in de brochure ook een onderdeel komen dat expliciet gaat over hulpverlening. Het zou een stuk tekst moeten zijn dat komaf maakt met de taboes die er nog spelen rond het zoeken van hulp.